

Od 1. nov. dalje naročnina mesečno 80 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din.

Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6/III. Tel. 40-01 do 40-05

SCLOVENE

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cek. rač.: Ljubljana št. 10.850 za naročnino in št. 10.349 za inserate. Uprava: Kopitarjeva ulica 6 Tel. 40-01 do 40-05 Podruž.: Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlja.

Kaj hoče Siam

Medtem ko letala z naraščajočo ljutostjo svojih napadov na središča civilizacije, industrije in vojnega materiala pripravljajo odločujoči spopad med Anglijo in Nemčijo in se na jugu bijejo bitke za prevlado v območju Sredozemskega morja tako na albanskih gorah, kakor na obali Libije, se na Daljnem vzhodu ali jugovzhodu zaenkrat odigravajo burni dogodki samo ob obali južnokitajskega morja in sicer ob porečju Jangcejkanga med Japonsko in Kitajsko na eni ter med francosko Indokino in kraljestvom Siamom na drugi strani. Razume se, da sta oba ta konflikta v zvezi z vojsko v Evropi in da sta s tega stališča ne samo zanimiva, ampak z vsem, kar jima utegne še slediti, tudi važna za razvoj bodoče podobe sveta vobče.

Znano je, da je Japonska strahotni poraz francoske armade na evropskem bojišču izrabila v to, da oslabi Francijo v njeni najbogatejši koloniji Indokitaju, kjer je bila japonska armada že davno zasedla veliki otok Hajnan v Tonkinskem zalivu. Šele poraz Francije spomladi letošnjega leta je omogočil Japonski, da ta otok v polni meri uporabi za to, da bi mogla iz pristanišč Indokitaja prodirati v južnokitajsko provinco Jünnan, skozi katero pelje iz angleške Birme moderna avtocesta v Čungking, kjer se nahaja rezidenca in generalni štab Čankajseka. Prav za prav je bil namen Japonske, da zasede vsaj severno Indokino, če ne vso, tega pa ni mogla storiti, ker ji je na ena strani francoska kolonialna vlada in armada nudila zadosten odpor, na drugi strani pa se vlada v Tokiu ni upala izzvati odkritega spopada z Anglijo in Zedinjenimi državami Severne Amerike, saj bi japonska okupacija Inookine ogražala ves kolonialni imperij teh dveh držav v Tihiem in Indskem oceanu. Zdi se, da tudi Nemčija v tem oziru Japonske ni preveč podpirala z ozirom na maršala Petaina, čigar lojalno zadržanje je za Nemčijo pri njenem sporu za življenje in smrt z Anglijo neprecenljivega pomena. Japonska je dosegla samo to, da ima njena armada nekaj oporišč v severni Indokini, ozir. v pristanišču Tonkingu, odkoder lahko z letali vsaj kolikor toliko obvladuje zračni prostor nad prometnimi zvezami, po katerih Čankajšek dobiva orožje iz angleške Birme.

Težave, katere je Japonska na ta način prizadela francoski indokitajski koloniji, je izrabilo kraljestvo Siam ali Tajland, kakor se danes imenuje v diplomatskem političnem svetu. Sedanja francoska indokitajska kolonija je bila svoj čas posest več domačih vladarjev, ki so v teku 19. stoletja drug za drugim prišli v odvisnost od Francije, medtem ko je Siam kakor po čudežu ostal edina neodvisna država na zadnjeindijskem polotoku. Med Siamom in francosko kolonialno vlačo pa je bil ves čas spor zaradi obmejnih pokrajin, zaradi katerih so se v prejšnjih stoletjih indokitajski vladarji prepirali s siamskim dvorom v Bangkoku. Siamsko kraljestvo, ki se je v zadnjih desetletjih močno moderniziralo, je sedaj te več sto let stare spore pogrelo, ker si pač ni moglo misliti boljše prilike, da se poveča na račun poražene in ponižane Francije. Nekateri so domnevali, da Siam dela na to v tihiem sporazumu z Japonsko, ker je znano, da je bila japonska propaganda: Azija Azijcem! zajela tudi Siam. Pokazalo pa se je, da temu ni tako, ker siamske zahteve tuji Japonski, ki je z generalnim guvernerjem in vrhovnim poveljnikom Indokitaja sklenila vseskozi zadovoljivo pogodbo, niso všeč, saj motijo dobre odnose, ki so se začeli po tej pogodbi razvijati med francosko kolonijo in japonskim cesarstvom, in zapletajo položaj na Daljnem vzhodu bolj, kakor si želi Japonska. Kdo Siam diplomatsko podpira, se je jasno razvidelo novembra meseca lanskega leta, ko se je izvedelo, da sta Anglija in Združene države Severne Amerike mobilizirali ves svoj diplomatski aparat v Bangkoku, da preprečita sklenitev pogodbe o prijateljstvu in nenapadanju med Siamom in Japonsko. Iz tega je bilo takoj razvidno, da sta obe velesili zainteresirani na tem, da bi Japonska imela v Siamu nasprotnika, ki bi jo lahko ogražal na levem boku, to je ob obali južnokitajskega morja. Siam naj bi na eni strani predstavljal resno oviro japonskim načrtom v Kitaju, na drugi pa naj bi bil strašilo Petainovi Franciji, da more izgubiti svojo najbogatejšo kolonijo, če bi se njena politika preveč oddaljevala od smernic, ki so vodile Francijo od leta, ko je bila sklenjena takozvana velika antanta z Anglijo.

Da za Siamom stoji Anglija, je pokazalo tudi dejstvo, da je angleška vlada, medtem ko se francoski indokitajski generalni guverner trdovratno brani, da bi Siamu količjak odnehal, odstopila Siamu na meji z britansko kolonijo Birmo nekaj ozemlja ob reki Saluenu, ki si jih Siam tudi tam prisvaja. Vendar pa sodelovanje med Anglijo in Birmo nikakor ni tako obsežno, kakor se je splošno domnevalo. Tisti sporazum o prijateljstvu in nenapadanju namreč, ki sta ga Anglija in Amerika skušali preprečiti, se je decembra 1940 med Siamom in Japonsko le sklenil. V tej pogodbi je tudi rečeno, da bo v slučaju, če bi ena izmed pogodbenic bila od kogar koli že napadena, druga pogodbenica ostala nevtralna in ne bo nasprotniku nudila nobene pomoči. Iz tega, kakor tudi iz drugih okolištnosti, se razvidi, da se Siam noče z azijskimi velesilami preveč vezati in da ni pripravljen žrtvovati svojih dobrih odnosov z Japonsko. Saj ni dolgo, ko so siamski politiki izjavili, da so z

Angleške čete obkoljujejo Tobruk

Bitka za to mesto se bo najbrže razvila šele čez nekaj dni

London, 8. jan. AA. Reuter. V londonskih vojaških pooblaščenih krogih izjavljajo, da sedaj ni še točnih poročil, kako je Tobruk odrezan od zvez na zahodu. Britanske enote se nahajajo vzhodno od pristanišča in zahodno od pristanišča ter je popolnoma nemogoče, da bi kakšen večji oddelek sovražnikovih čet zapustil ali pa vkorakal v Tobruk.

Kairo, 8. jan. t. Reuter. Poročila, ki prihajajo z bojišča, vedo povedati, da se sedaj zbirajo angleške čete pri Tobruku tako, da se lahko reče, da je Tobruk prav za prav že obkrojen. Prav tako so prispela poročila, da je presekana zveza Tobruka proti zahodu, in sicer so angleške čete ponekod zasedle to cesto.

Kairo, 8. jan. Reuter. Medtem ko glavna britanske imperialne vojske napreduje proti Tobruku, bo morebiti, kakor pri napadu na Solum in na Bardio, nekaj dni zatišja, dokler ne bodo izdelani popolni načrti za napad. V vmesnem času pa poteka transport za preskrbo prednjih enot, kar poteka v redu in nazvle veliki oddaljenosti od postojank, ki se stalno povečujejo. Na cesti skozi puščavo se stalno vidijo cele reke voz, ki vozijo vodo, hrano in strelivo. Ta pot se vleče v dolžini 300 km v ogromni libijski puščavi od Marsa Matruha pa do prednjih britanskih čet.

Angleške vojne ladje niso bile potopljene

London, 8. jan. AA. Reuter. V merodajnih londonskih krogih sporočajo, da so neresnične vesti, da bi bile potopljene tri britanske vojne ladje, ki so bombardirale utrdbе Bardije. Prav tako so neresnična poročila o tem, da bi bila potopljena neka druga ladja in da sta bili težko poškodovani dve križarki, ena podmornica, en rušilec, ena oklopna in en monitor.

Kairo, 8. jan. AA. Reuter. Neki visoki častnik britanskih letalskih sil je izjavil, da so britanski bombniki na vseh bojiščih v Grčiji in na Srednjem vzhodu do decembra izvedli 1827 napadov, in sicer 624 samo v Libiji; dalje je ta častnik izjavil, da operirajo sedaj prva ameriška letala v sestavi britanskih letalskih sil na Srednjem vzhodu, vstevši tu tudi letala tipa Glen Martin, ki so izvedla že pomembne ogledniške polete. Ostala objašnena prihajajo mnogo hitreje kakor pa pred dvema mesecema.

Angleške izgube pri Bardiji

Kairo, 8. jan. t. Reuter. Uradno poročilo, ki je bilo objavljeno v Kairu, pravi, da so angleške čete danes, v sredo, nadaljevale s svojim prodiranjem proti Tobruku. Uradno poročilo tudi pravi, da znašajo izgube angleških in avstralskih čet v bitki pri Bardiji manj ko 600 mož. Na sudanski meji in na meji Kenije se je nadaljevalo živahno delovanje patrol.

General Bergonzoli pobegnil

Kairo, 8. jan. t. Reuter. Angleško poveljstvo javlja, da generala Bergonzolija, glavnega poveljnika italijanskih čet v Bardiji, še niso našli. — Domnevalo je, da je general Bergonzoli v zadnjem trenutku pobegnil na motornem čolnu, ki je bil posebej pripravljen za ta slučaj. Vendar pa angleške oblasti iščejo sledi za pobeglim generalom. Dodatno se je še izvedelo, da se je general Bergonzoli izmuznil med angleškimi prsti v zadnjem trenutku, vendar pa je poprej predal poveljstvo višjemu častniku.

Prav tako je pobegnil pred nevarnostjo jetništva neki drugi višji generalštabni častnik. Toda

Grško bojišče:

Letalski napad na Elbasan in Korčo

Atene, 8. jan. t. Reuter. Grško uradno poročilo ki ga je objavilo vrhovno poveljstvo, pravi, da so angleški bombniki v torek uspešno bombardirali vojaške naprave in skladišča v Elbasanu. Med napadom je padel droban sneg, prav tako je ponekod med poletom tudi deževalo. Vidnost in orientacija je bila zelo elaba, vendar pa so velike eksplozivne bombe padale na glavne cilje. Letala so metala tudi zažigalne bombe. Vsa letala so se vrnila na svoja oporišča, kljub budemu protiletalskemu streljanju topov.

Atene, 8. januarja Reuter: Sporočilo grškega ministertva za javno varnost od 7. januarja zvečer se glasi:

Oddelek sovražnikovih letal je bombardiral danes Korčo in je zahtevalo bombardiranje med prebivalstvom več kakor 100 žrtev. Porušenih je bilo 40 hiš, pa tudi mestna katedrala je utrpela znatno škodo. Včeraj je eno sovražnikovo letalo napadlo

Japonsko popolnoma solidarni, da je treba ustanoviti v Aziji nov politični red, čigar glavna točka je, kakor vemo, da bi se Azija osamosvojila od tujih velesil. Seveda pa hoče Siam ostati slejkoprej v najboljših odnosih z Veliko Britanijo in z Ameriko. . . Siamska vlada pač igra dvojno igr, v kateri je njen namen edino le ta, da se kolikor mogoče bolj okoristi z zadrego Francije pa s prijateljstvom tako Anglije na eni, kakor Japonske na drugi strani.

Kako se bo končala ta zadeva, še ni mogoče uganiti. Eno pa je gotovo, da Francija ne bo odnehala. Zato prevladuje mnenje, da bodo velesile, ki podpirajo danes Siam, same izpividele, da ne delajo prav niti v svojem interesu, niti v interesu evropskega sveta, čigar ugled v Aziji itak pada bolj in bolj.

sedaj so ga angleški oddelki dohiteli in ujeli neke severno od Bardie.

Rim, 8. jan. Stefani. »Popolo di Roma« piše danes, da ni v ospredju bitke okoli Bardije ne general Wavel, niti general Wilson, ampak general Bergonzoli. Radijske postaje in časopisi po vsem svetu priznavajo in poveljujejo njegovo herojsko osebnost. General Bergonzoli, ki je tudi znan pod imenom »Barba di Elettricitä« (električna brada), je branil Bardijo celih 25 dni z zmanjšanimi svojimi četami proti 250.000 možem angleške vojske, proti angleškemu sredozemskemu brodogradu in proti velikemu številu bombnikov. To junaštvo je legendarno in se je dokazalo že v svetovni vojni, v vojni v Španiji pa se je tako odlikoval, da je dobil visoka vojna odlikovanja. Vendar pa ne nosi nobenega teh znakov na svojih prsih, ampak samo pet ran iz vojne. Kadar kakšna država lahko računa na take može, kakor so bili general Maletti, ki je padel na čelu svojih čet pri Sidi Baraniju, tedaj se ve, da ta država ne more izgubiti vojne.

Nemški ekspedicijski zbor v Italiji

Berlin, 8. jan. AA. Stefani. V zvezi z odpošiljativjo nemškega ekspedicijskega zbora v Italijo pripominja »Völk. Beobachter«, da to dejanje ne pomeni samo kretnje prijateljstva in tovarištva do zavezniške Italije v veliki skupni borbi, temveč se da to tolmačiti tudi z dejstvom, da je Nemčija zainteresirana na porazu skupnega sovražnika tudi na Sredozemlju, kjer je Anglija postala močna in jo je zato treba od tam odstraniti.

Italijansko vojno poročilo

Nekje v Italiji, 8. jan. AA. Stefani: Službeno poročilo 215 glavnega stana italijanskih oboroženih si: se glasi:

V Kirenalski akcija patrol in topništva med Bardio in Tobrukum. Naša letala so torpedirala neki sovražnikov rušilec pri Solumu. Patrole lovskih in bojnih letal so streljale s strojnimi in bombardirale sovražnikove mehanizirane oddelke. Sovražnikovo letalstvo je izvedlo številne polete nad raznimi kraji Kirenaitke in nad mestom Tripolsem, kjer so 4 mrtvi in 25 ranjenih. Neko sovražnikovo letalo je bilo v borbi zbito od našega lovskega letala.

Na grškem bojišču: Delovanje lovskih letal, ki so povzročila sovražniku težke izgube in preprečila njegove napadalne poskuse na naše prednje postojanke. Angleška letala so večkrat bombardirala naše sanitarne oddelke, vendar pa žr-

Mirnejši dnevi na zahodu

Berlin, 8. jan. AA. DNB: Nemški hitri čolni so izvedli včeraj napad na neki britanski konvoj, katerega so spremljale močne pomorske enote. Več ladij je bilo ob tej priliki vrženih iz konvoja.

Berlin, 8. januarja AA. DNB: Neki nemški bombnik je potopil danes dopoldne v Atlantskem oceanu 400 km zahodno od Irske neko 8000 tonsko ladjo, ki je plula v Anglijo.

Amsterdam, 8. januarja DNB: Angleška radijska postaja je objavila, da je London imel najdaljši preplah za letalski napad v zadnjih tednih. Leto poročilo pravi, da so se sovražna letala stalno pojavljala nad angleškim glavnim mestom. Včeraj so sovražna letala napravila na neko mesto v vzhodni Angliji štirikrat zračne napade.

London, 8. januarja t. Aes. Press: Na kosilu Londonskega kluba je danes prvi govoril H. Rustin,

Rim, 8. jan. AA. Stefani. »Messaggero« piše, da gre Anglija za tem, da ne doseže toliko vojni uspeh, kakor da zada udarec in oslabi moralno odpornost italijanskega naroda. Toda prvi italijanski odgovor na to vojno je bil herojski odpor posadke v Bardiji. Sijajna obramba vojakov generala Bergonzolija proti sovražniku ki je bil v premoči, dejansko pomeni, da se je v zvezi s prvimi angleškimi uspehi pri bitki v Marmariki pri italijanskem narodu okrepilo geslo, da se sploh ne popušta, in še bolj se je razplamtela vera v končno zmago. Odpor v Bardiji je izzval občudovanje pri sovražniku in to daje polno priznanje zlasti kot znak vztrajne vzdržljivosti italijanskega naroda na vseh bojiščih v tej vojni. Na drugi strani pa je pogum vojakov pri Bardiji potrjen tudi s sklepom ministrskega sveta, ki podčrtava neomajno zvestobo Italije do osi in odločnosti, da se borba nadaljuje brez oddiha, da bi Italija dobila svoje mesto v novi Evropi in da bi se svet osvobodil angleškega plutokratstva.

Rmski tisk: Italija ne bo klonila

Rimski tisk priobčuje o ministrskem svetu, ki je bil 7. t. m., sledeče. Sklep ministrskega sveta pomeni, da bo Italija ostala neomajno zvesta paktu osi in trozvezi. Kljub izgubam, ki jih italijanska vojna poročila odkrito in pošteno priznavajo, razpolaga Italija z zadostnimi silami in sredstvi, da nadaljuje z nezmanjšano energijo borbo za življenje in smrt s sovražnikom. Nezgode, ki jih pozna vsaka vojska, ne bodo uklonile Italijanov, da se ne bi borili za svojo politično in gospodarsko neodvisnost. Sovražnik naj se ne nadeja, da bo narodni ponos v borbi med revežem in bogatinom padel v prah. Angleška propaganda je v zmoti, če si domišlja, da so Italijani pobiti in da bi se mogli ločiti od svojih zaveznikov. Dočim Anglija še do danes ni povedala svojih vojnih ciljev, ve ves svet, da se Italija bori zato, da se reši poniževalnega položaja, na katerega je obsojena zaradi imperializma države, ki se po krivem imenuje demokracija. V resnici po pomeni krivično nadvladalo maloštevilne bogatinske kaste nad vsem svetom. |

Rimski tisk priobčuje o ministrskem svetu, ki je bil 7. t. m., sledeče. Sklep ministrskega sveta pomeni, da bo Italija ostala neomajno zvesta paktu osi in trozvezi. Kljub izgubam, ki jih italijanska vojna poročila odkrito in pošteno priznavajo, razpolaga Italija z zadostnimi silami in sredstvi, da nadaljuje z nezmanjšano energijo borbo za življenje in smrt s sovražnikom. Nezgode, ki jih pozna vsaka vojska, ne bodo uklonile Italijanov, da se ne bi borili za svojo politično in gospodarsko neodvisnost. Sovražnik naj se ne nadeja, da bo narodni ponos v borbi med revežem in bogatinom padel v prah. Angleška propaganda je v zmoti, če si domišlja, da so Italijani pobiti in da bi se mogli ločiti od svojih zaveznikov. Dočim Anglija še do danes ni povedala svojih vojnih ciljev, ve ves svet, da se Italija bori zato, da se reši poniževalnega položaja, na katerega je obsojena zaradi imperializma države, ki se po krivem imenuje demokracija. V resnici po pomeni krivično nadvladalo maloštevilne bogatinske kaste nad vsem svetom. |

Rimski tisk priobčuje o ministrskem svetu, ki je bil 7. t. m., sledeče. Sklep ministrskega sveta pomeni, da bo Italija ostala neomajno zvesta paktu osi in trozvezi. Kljub izgubam, ki jih italijanska vojna poročila odkrito in pošteno priznavajo, razpolaga Italija z zadostnimi silami in sredstvi, da nadaljuje z nezmanjšano energijo borbo za življenje in smrt s sovražnikom. Nezgode, ki jih pozna vsaka vojska, ne bodo uklonile Italijanov, da se ne bi borili za svojo politično in gospodarsko neodvisnost. Sovražnik naj se ne nadeja, da bo narodni ponos v borbi med revežem in bogatinom padel v prah. Angleška propaganda je v zmoti, če si domišlja, da so Italijani pobiti in da bi se mogli ločiti od svojih zaveznikov. Dočim Anglija še do danes ni povedala svojih vojnih ciljev, ve ves svet, da se Italija bori zato, da se reši poniževalnega položaja, na katerega je obsojena zaradi imperializma države, ki se po krivem imenuje demokracija. V resnici po pomeni krivično nadvladalo maloštevilne bogatinske kaste nad vsem svetom. |

Rimski tisk priobčuje o ministrskem svetu, ki je bil 7. t. m., sledeče. Sklep ministrskega sveta pomeni, da bo Italija ostala neomajno zvesta paktu osi in trozvezi. Kljub izgubam, ki jih italijanska vojna poročila odkrito in pošteno priznavajo, razpolaga Italija z zadostnimi silami in sredstvi, da nadaljuje z nezmanjšano energijo borbo za življenje in smrt s sovražnikom. Nezgode, ki jih pozna vsaka vojska, ne bodo uklonile Italijanov, da se ne bi borili za svojo politično in gospodarsko neodvisnost. Sovražnik naj se ne nadeja, da bo narodni ponos v borbi med revežem in bogatinom padel v prah. Angleška propaganda je v zmoti, če si domišlja, da so Italijani pobiti in da bi se mogli ločiti od svojih zaveznikov. Dočim Anglija še do danes ni povedala svojih vojnih ciljev, ve ves svet, da se Italija bori zato, da se reši poniževalnega položaja, na katerega je obsojena zaradi imperializma države, ki se po krivem imenuje demokracija. V resnici po pomeni krivično nadvladalo maloštevilne bogatinske kaste nad vsem svetom. |

Rustin je še rekel, da je bilo razpoloženje včasih v Romuniji bolj za Anglijo, kakor pa je sedaj. Značilno pa je, da se tudi sedaj v Romuniji nadaljuje sabotažna dejanja in da jih je po Rustinovem mnenju vedno več.

Za Rustinom je govoril bivši predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš, ki je rekel, da se je živčna vojna v Evropi začela s češkoslovaško krizo. Sicer pa meni, da se položaj razvija približno tako, kakor v letih prve svetovne vojne od 1914—1918. Kar drži in veže samo sila skupaj, se ne more obraniti, meni dr. Beneš.

London, 8. januarja t. Reuter: Poročilo admiralite objavljaja, da je ponoči prišlo v sovražnih vodah do spopada med angleško in nemško podmornico. Nemška podmornica je nenadoma prišla na površje in oddala prvi strel na angleško podmornico »Tuma«. Toda »Tuma« je takoj odgovorila in je gotovo zadela podmornico na stolp. Toda ta poškodba ni bila huda, nakar je »Tuma« skoraj eno uro zasledovala nemško podmornico. Toda kmalu so prišle druge edince sovražnega brodogradja podmorici na pomoč. »Tuma« je najbrž potopila eno sovražno ladjo iz te skupine. »Tuma« ni bila poškodovana in se je lahko umaknila.

London, 8. januarja. AA. Reuter: Na prietojnem mestu v Londonu se izve, da britanska letala v noči med torkom in sredo niso izvedla nobenih poletov.

Ulster podpira Anglijo

London, 8. januarja. AA. Reuter: Predsednik vlade Severne Irske, Andrew, je naredil aluzijo na nesporedume, ki po njegovih besedah obstoje v Združenih državah glede stališča Severne Irske. Minister je rekel med drugim:

Irska je nevtralna država, vendar je za vlado in ljudstvo Severne Irske nevtralnost nemogoča stvar. Mi smo skupaj z ostalimi deli britanskega imperija združeni pri vodstvu vojne. Nato je minister izjavil, da je do nevkliučitve Ulstra v sistem obvezne vojaške službe prišlo po sklepu vlade združenega kraljestva in rekel: Irska vlada je ostro protestirala pri britanski vladi, da bi bila Severna Irska obsežena s sistemom vojaške službe in je bilo zato rekrutiranje v Ulstru po želji britanskega ministrskega predsednika izvedeno na temelju prostovoljnega prijavljanja obveznikov. Državljeni Ulstra služijo v velikem številu in z velikim uspehom v vseh enotah britanskega imperija.

Politični zapiski

»Slovenci so vzgled«

Belgajska »Samouprava« prinaša dolg članek o strankarskem življenju v Jugoslaviji s posebnimi ozirom na JRZ. V članku se peča tudi z nasprotnimi strujami, tudi s komunističnimi, nakar naglašajo potrebo notranjega zbiranja v vrstah JRZ, kjer priporoča, naj bi se zlasti spoštovala avtoriteta, naj bi bili deležni spoštovanja tisti preskušeni srbski politiki, ki delujejo v tej stranki. Nato pa prehaja na misel, naj bi Srbi posnemali vzgled delovanje Slovencev v JRZ: »Mislimo na vzgled, ki ga nam daje naš bratje Slovenci, med katerimi gre delo v krilu stranke JRZ tako modro in gladko izpod rok, da vsi prijatelji v Sloveniji držijo v svojih rokah niti vseh socialnih in celo socialno-gospodarskih pobud ter rešujejo vsa pereča krajevna vprašanja v zadovoljnost vseh narodov. Brez strahu in napak delajo sistematično pri reševanju vseh svojih krajevnih (obinskih, okrajnih in banovinskih) vprašanj, s čimer so Slovenci dali vsej državi ne le vzgled velikanske strankarsko-politične, marveč tudi socialno politične zavednosti. Njihov vzgled gledati in ga posnemati, je zato potreba, ki nam je nujna ter jo priporočamo vsem nam.« — Nato list naglašuje, da je JRZ zadnja leta povežala s svojim imenom dve politični potezi: sporazum na znotraj ter nevtralnost na zunaj, kar je zvezano z imenom Dragiše Cvetkovića.

Za avtonomijo Bosne in Hercegovine

Muslimani obhajajo te dni svoj veliki praznik bajram. Zagrebški »Obzor« je ob tej priliki izdal zanje posebno bajramsko prilogo ter napisal nekaj političnih in drugih člankov o zahtevah Bosne in Hercegovine. List med drugim prinaša članek Hamida Kurbegovića, ki razlaga, zakaj so muslimani za posebno avtonomijo Bosne in Hercegovine. Med drugim pravi: »Muslimani so prvi postavili zahtevo po avtonomiji Bosne in Hercegovine v njenih zgodovinskih mejah. V tej svoji zahtevi niso ostali sami, ker to zdaj zahtevajo že tudi Hrvati katoliške vere kakor tudi pravoslavni Srbi ter zagovarjajo prav tako kakor muslimani. Ta zahteva temelji na stvarnih interesih ter je docela gospodarsko-politična značaja. Zato mora biti razumljiva prav tako Srbom kakor tudi Hrvatoma. Mi hočemo, naj bo Bosna upravljana iz Sarajeva, iz svojega srca ter od tistih svojih sinov, ki najbolje razumejo vse njene potrebe. Ti bodo tudi najlažje našli pot do njene popolne razvoja. Hočemo, da se Bosna upravlja za Bosno!« — O tem vprašanju prinaša »Obzor« še svoj politični članek, kjer se ukvarja z vprašanjem, kako bi bilo na razne načine mogoče rešiti vprašanje Bosne, katero hočejo Srbi zase, Hrvati tudi zase, medtem ko so Bosanci sami po večini za avtonomno Bosno. List nato pravi: »Če pa to vprašanje gledamo s splošnega stališča Jugoslavije, ga je mogoče rešiti zgolj s kompromisom. Ko bi Bosna bila pridružena srbski enoti, bi dejansko dobili veliko Srbijo, banovina Hrvatska pa bi bila le krna dežela v zemljepisnem gospodarskem in prometnem oziru. S tem bi ne bil izigran le sporazum od 26. avgusta 1939, marveč bi bilo tudi onemogočeno nadaljnje pravilno urejevanje razmerja med hrvatskim in srbskim narodom.« Nato list naglašuje, da »utegne to vprašanje skoro biti na dnevnem redu ter priporoča, naj bi se rešilo tako, da bi Bosna in Hercegovina postala avtonomna dežela v okviru Jugoslavije.

Nemško glasilo za novo leto

Glasilo Nemcev v Sloveniji »Deutsche Nachrichten« ki izhaja v Zagrebu je v svoji številki od 4. t. m. v novoletnem članku prineslo več misli o nemškem narodu, zlasti na potek sedanjega vojne v letu 1940, nakar sklepa svoje razmišljanje s temi stavki: »Mi Nemci v Jugoslaviji smo leta 1940 stopili dober korak naprej. Zbrali smo se in svoje vrste krepko stisnili. Najsi so zunanje oblike naše skupnosti še pomanjkljive, notranje pa smo si drug drugemu bližji kakor kdaj poprej. Kaj neki pomenijo zunanosti in oblike? Misel skupnosti vseh Nemcev tega sveta se ne briga za zunanosti in ovire. Naj si tako imenovane demokratske sile še tako prijedavajo, da bi pot nemškega naroda za večne čase naravnale skozi temo — imamo mi svoje zagotovilo, da bo zarja zmagovalce sonca skoraj vzšla nad našim narodom. Isto sonce miru pa bo sijalo tudi nam Nemcem, dobrotno bo posijalo svoje krepilne žarke prav tako nam — kakor bratom in sestram v Nemčiji.

Demokratske koncentracije ne bo

Sofijski list »Zarja« je 29. decembra prinesel poročilo, češ da se v Jugoslaviji pripravljajo koncentracije vseh demokratskih struj, v katerih bi zlasti sodelovale skupine Dragoljuba Jovanovića, dr. Ilića, dr. Ribarja in socialistična Nedelica Divca. V članku je omenjeno tudi ime zemljoradnika Života Milojkovića. Zato je ta zdaj v svojem glasilu »Težko pravo« napisal članek, kjer pravi: »Meni sploh ni nič znanega o tem, da bi kdo delal za kako demokratsko koncentracijo v Jugoslaviji ali za ustanovitev kakšne nove stranke. To tudi nikomur drugemu v državi ni znano, ker na tem nihče ne dela ter tudi pogojev ni za kako tako prizadevanje. Ko bi pa kdo tudi hotel kaj takega doseči, bi se jaz s tako akcijo nikakor ne mogel strinjati, ker sodim, da bi bilo zbiranje demokratskih sil na taki podlagi, kakor jo navaja sofijski »Zarja« ne le nemogoče, temveč tudi škodljivo. To bi prav za prav ne bilo zbiranje, temveč razbijanje demokratskih sil v naši državi. Najmanj pa bi se mogel strinjati ali sprejeti kako tako koncentracijo demokratskih sil v Jugoslaviji ali kako tako novo stranko, ki bi stala pod vodstvom dr. Dragoljuba Jovanovića...

Saboterji na Hrvaškem

Hrvatski list »Hrvatsko Jedinstvo« prinaša članek, kjer govori o potrebi edinstvi med hrvatskim narodom. Pravi, da Hrvatje s sporazumom sicer niso dosegli vsega tega, kar so želeli, da pa bodo že še dosegli. Sedanji režim na Hrvaškem pa je prežet popustljivosti in humanosti, katero nekateri imajo za slabost. »Saboterji so na vseh straneh: na levici in desnici, pa tudi med tistimi, ki se delajo nekeke pomožne in posredovalce med Hrvati in Srbi. Toda ti so zdaj postali docela odveč, ker je sporazum že sklenjen.« Nato pa list znova naglašuje, da morajo Hrvati v teh časih ostati strnjeni.

Hrvatsko-nemško društvo v Osijeku

V Osijeku so imeli »društvo prijateljev Nemčije«, ki mu je predsedoval g. Matija Kovacic, urednik »Hrvatskega lista«. Te dni je to društvo, ki je imelo 250 članov, imelo svoj občni zbor. Predsednik je na obnem zboru predlagal, naj društvo spremeni svoja pravila in ime ter naj se društvo poslej imenuje »Hrvatsko-nemško društvo«. Ta predlog je bil sprejet, nakar je bil za predsednika spet izvoljen g. Kovacic.

Nemški tisk odločno zavrača Rooseveltov govor

Berlin, 8. jan. AA. DNB. Tukajšnji listi ostro kritizirajo govor, s katerim je predsednik Roosevelt začel 77. redno zasedanje kongresa. »Berliner Börsen Zeitung« pravi med drugim, da v ameriški politični zgodovini ni bilo doslej takšnega preobračanja zgodovinskih dogodkov in presoje na najodgovornejšem mestu. List ostro napada poskus, da bi avtoritativne države prikazali kot neke vrste zarotnike proti Ameriki. Članek pravi, da je predsednik Roosevelt s tem svojim govorom še nadkrilil svojo izjavo, ki jo je dal po božiču. List posebno nastopa proti trditvi predsednika Roosevelta, da versajska pogodba ni bila tako nepravilna, kakor je bilo po njegovi trditvi nepravilno pomirjevanje Evrope, ki se je začelo z Münchenskim sestankom. Članek pravi, da se za predsednika Roosevelta ne more reči, da bi bil dobro poučen o evropskih vprašanjih in da mu je treba zaradi tega tembolj zameriti takšno izjavo. Članek prav tako nastopa proti stavku v Rooseveltovem govoru, da Nemčija enostransko v svojo korist tolmači mednarodno pravo. Na koncu pravi članek, da bo zgodovina šla preko te izjave državnika, ki je pokazal, da mu ni za zgodovinski sporazumni mir. V podobnem duhu pišejo tudi drugi večerni listi.

Berliner Lokal Anzeiger pravi med drugim, da je šel predsednik Združenih držav prav do skrajnosti pri vmešavanju v evropska vprašanja in da je opustil Monroejevo doktrino in vsa druga temeljna načela ameriške politike. List posebej opozarja na stavek Rooseveltovega govora, da Amerika ne bo priznala vsiljenega miru pod geslom neke vrste osvoboditve.

Berliner Nachtausgabe pravi, da predsednik Združenih držav takko govori, kar boče, kajti v vojni odločajo dejanja, ne pa besede.

Hamburger Fremdenblatt imenuje Rooseveltov govor za nenavaden državni akt. List pravi, da je devet desetih tega govora izraz predsednikovega sovražstva do totalitarnih držav, ena desetina govora pa je posvečena vprašanju, ki so zares bistvenega pomena za ameriški narod.

Berlin, 8. jan. AA. DNB. Nemška diplomatsko-politična korespondenca objavlja članek o govoru, s katerim je Roosevelt odprl 77. zasedanje kongresa. Članek pravi, da govori predsednik Roosevelt

o ogražanju zahodne polkrogle, vendar pa ni v stanju, da bi svojo trditve podprel le z enim samim majhnim dokazom. Toda Roosevelt sploh ne govori o sredstvih, s katerimi bi se dala odstraniti ta dozdevna nevarnost, temveč enostavno priznava odkrito do dozdevno nevarnost, ker je ta nevarnost predpogoj za vso njegovo politiko, torej predpogoj za izzivanje doslej med seboj se ne sovržečih Združenih držav in držav osi. Roosevelt, pravi dalje članek, bi rad na ta način vtaknil svoje prste v tuje stvari in povzročil sovražstvo z državama osi s tem, da se vmešava v evropska vprašanja. Če bi se kdo iz Evrope vtikal v vprašanja zahodne polkrogle, bi v Ameriki to označili kot zločin. Članek dalje pravi, da predsednik Združenih držav stalno označuje za napadalca tisto državo, kateri je Anglija napovedala vojno. Okoliščine, ki so onemogočile življenje v Evropi, so okoliščine, ki so n. pr. povzročile tudi svetovno in gospodarsko krizo, vendar pa to za Roosevelta ni nič drugega kakor neznatne pomanjkljivosti versajske pogodbe. Zanj je »svobodni svet« očitno tisti, katerega bi želel vzpostaviti on, namreč svet na temelju versajske pogodbe. List govori pikro o trditvah Roosevelta, da se Anglija vojskuje za svobodo in, opozarja med drugim na usodo 100 in 100 milijonov Indijcev. Članek pravi, da bi Roosevelt rad svet osvobodil bede in stiske, pozablja pa, da se Anglija vojskuje z blokado, t. j. s sredstvom za moritev in izgladovanje žen in otrok, in sicer ne samo proti svojim vojskarnim nasprotnikom, temveč tudi proti nevtralcem in celo proti večerajšnjim vojnim zaveznikom. Članek dalje pravi, da sicer Roosevelt po njegovih lastnih besedah ne da dosti na odredbe mednarodnega prava. Članek pravi, da se za temeljne človeške pravice, ki naj bodo za vsakogar enake, in za pravice na življenje prav za prav bore le države osi. Te države se bore za svobodo morja, za cilji, ki je bil vedno močna sestavina ameriške politike in za katerega današnji predsednik Združenih držav očitno nima dosti razumevanja. Na koncu pravi članek, da državi osi ne sprejmeta nobenih naukov od strani, ki nima nobenih pravic in nobenih interesov v njunem življenjskem prostoru. Državi osi nadaljujeta z borbo, ker sta prepričani, da bo šele zmaga nad Anglijo vsemu svetu prinesla resnični mir.

Napredovanje rezervnih častnikov

Z veljavnostjo od 6. septembra 1931 za kape-tana I. razreda: Demšar Janko, Plevnik Ivan, Trampuž Rafael, Roglič Ivan, Zupan David, Ivancić Adolf, dr. Kalan Janko; za nižjega vojaškega teh. uradnika III. razreda: Koreniti Karel.

Z veljavnostjo od 17. decembra 1933 za poroč-nike: Tokin Vladimir, Snajder Josip, za inž. poroč-nika teh. stroke mornarice Slana Franc.

Z veljavnostjo od 31. decembra 1934 za po-roč-nike: Završnik Albin, Zitnik Maks, Cerkvenik Edvard, Reš Ivan, Kocijan Danilo.

Z veljavnostjo od 31. decembra 1935 za poroč-nike Grabnar Vincenc, Vertačnik Franc, dr. Salek Drago, Voršič Josip.

Z veljavnostjo od 31. decembra 1936 za poroč-nike: Šajfar Ivan, Pregelj Bogomir; za niž. voj. uradnika III. razr. Klein Julij.

Z veljavnostjo od 31. decembra 1937 za poroč-nike: Kovač Nikolaj, Pilgram Vladimir, Horvat Ego, Marincić Rudolf, Kuharič Martin, Mileker Franc, Storn Miloš, Zavašnik Rudolf, Mihelič Franc, Engelsberger Stanko, Lenart Martin, Čuč-nik Viktor.

Z veljavnostjo 1. dec. 1938 za fregatnega po-roč-nika Stepančić Slavko.

Z veljavnostjo od 31. decembra 1938 za po-roč-nike: Bolta Alojz, Sinkovec Viktor, Remec Egon, Kopač Franc, Stanič Berivoj, Hudalet Franc, Ivo Škerl, Sterk Vladimir; za niž. voj. uradnika III. raz-reda: Barle Nikolaj, Škarabot Franc, Legat Uroš.

Z veljavnostjo od 1. decembra 1939 za poroč-nike: Poljanec Anton, Stular Franc, Pogačnik Ivan, Bregar Ivan, Terpin Rihard, Primožič Rudolf, Sve-gelj Stelan, Knor Vladimir, Bahar Jakob, Simon-čič Ivan, Dovžan Franc, Bajec Viktor, Pavlič Mi-roslav, Pogačnik Simon, Preželj Vincenc Kerin Alojz, Pivko Svetopolk, Kobal Branko, Deter Franc, dr. Klinc Erik, Hefler Edvard; za niž. voj. urad-nika III. razreda: Spindler Dušan, Majhen Ale-ksander, Konč Vladimir, Svetličič Bogomir.

Z veljavnostjo od 1. aprila 1940 za niž. voj. uradnika III. razreda Krča Ivan.

Z veljavnostjo od 6. septembra 1940 za pod-polkovnika Perhavec Jakob, Sevič Josip; za ka-petana I. razreda Resnik Rudolf.

Z veljavnostjo od 1. decembra 1940 za kape-tana I. razreda dr. Jemec Edvard.

Z veljavnostjo od 1. avgusta 1940 za majorje: Drnovšek Janko, Lipovščak Ivan, dr. Neubauer Robert.

Z veljavnostjo od 1. decembra 1939 je napre-doval za rez. avtomobil. podporočnika dijak na-rednik Megušar Maks.

Z veljavnostjo od 1. decembra 1940 so napre-dovali dijaki naredniki za rez. peh. podporočnike: Prijatelj Marjan, Tušnik Alojz, Trenz Ivan, Mo-dec Josip, Muc Miloš; za topniškega podporočnika: Lešanc Herman, Orešič Viljem, Horvat Josip, Za-kotnik Alojzij, Kočar Anton Prelec Martin, Ma-tek Nikolaj, Koščina Josip, Sodnik Boris, Boban Ferdo; za vojniške podporočnike: Mance Milivoj, Modrič Ivan, Fink Zelimir, Bahon Branko, za inž. podporočnika: Novak Marjan, za avtomobil. pod-poročnika: Marušič Rikard, Svetlin Arno.

Drobne novice

Helsinki, 8. jan. AA. Stefani. Finski ladji »Lizat«, katero je bombardiralno neznanu letalo v Baltičkem morju se je posrečilo pripluti v nemške vode, vendar se je tu v bližini same obale potopila. Posadka se je rešila.

Texas, 8. jan. AA. Havas: V Texasu besni najstrašnejša epidemija griže, kar jih je bilo v zadnjih 20 letih. Računajo, da je zbolelo 50.000 ljudi.

Vichy, 8. jan. AA. Havas. Admiraliteta spo-roča, da je bilo zaradi izpolnitve stalnega mo-štva sklenjeno, da se znova sprejme moštvo v vojno mornarico.

Bukarešta, 8. jan. AA. DNB. Vlada je vpe-ljala nov izredni davek na surovi petrolej. Z do-hodki iz tega novega davka bodo popravili škodo, ki jo je poteg povzročil javnim pragrahdam in pe-trolejskim vrelcem.

Bukarešta, 8. jan. AA. DNB. Izšla je uredba, ki razširja splošno prepoved izvoza še na nekatere druge proizvode, med drugim na vosek, izdel-ke iz voska, na otrobe in drugo.

Carigrad, 8. jan. AA. DNB. Predsednik tur-ške republike izmet Ineni je prispel s svojo dru-žino v Carigrad, kjer bo prebil bajramsko prazni-

Rojstni dan kraljice Marije

Belgrad, 9. januarja. m. Jutri praznuje Nj. Vel. kraljica mati Marija svoj 41. rojstni dan. V dvorni kapeli bo zahvalna služba božja. V maršalatu dvora pa bodo izpostavljene knjige za vpis čestitk. V Narocnem gledališču bo ob 10 dopoldne velika dobrodelna prireditve na čast kraljičinem rojstnem dnevu, v korist obo-lelih otrok.

Letalski alarm v Bitolju

Bitolj, 8. januarja. m. Danes dopoldne ob 10.20 je bil dan znak za nevarnost pred letal-skim napadom. Opazili so namreč letalo, ki je letelo v našem zračnem prostoru nad Kaj-makčalanom. Takoj sta se dvignila dva naša lovca in pregledala naš zračni prostor. Tu-je letalo se je umaknilo čez goro Babuno in od-letelo v Albanijo. Takrat, ko je bil oan znak za napad, so bile ulice radi praznika zelo živahne. Ljudstvo se je preplašeno razbežalo po zaklo-niških. Alarm je trajal samo nekaj minut.

Število hrvatskih izseljencev

»Seljački dom« razmotriva vprašanje Hrvat-skih izseljencev, za katere se bo morala banska oblast čedaljebolj brigati. Banska oblast bo po-siljala izseljencem učitelje, pomagala zgraditi šole in pošiljala stalno pomoč prosvetnim dru-štvom, posebno pa si bo prizadevala, da oca naših naseljencev ne bo pozabila materinskega jezika. Potem prinaša »Seljački dom« statistiko hrvatskih izseljencev v USA in v Kanadi je po enih računih 600.000 Hrvatov, po drugih pa celo milijon, v srednji Ameriki 16.000, v Južni Ameriki pa 160.000, torej v Ameriki vsega skupaj 776.000. V Afriki je nad 3000 Hrvatov, v Avstraliji okrog 15.000. V Aziji živi Hrvatov 225.000 (ki so po večini muslimani), v Novi Ze-landiji pa 3000. Torej je Hrvatov na vseh kon-tinentih, izven Evrope, nad en milijon. Ako k temu prištejemo 100.000 hrvatskih izseljencev po evropskih državah in 350.000 hrvatske manj-sine, potem je vseh Hrvatov, ki ne žive na teritoriju banovine Hrvatske, poldrug milijon.

Za red v Siriji

Beyreuth, 8. januarja. DNB. Francoski vrhov-ni komisar general Dentz je včeraj sprejel v Da-masku zastopnike tiska in jim izrekel svoje pri-znanje za lojalnost. Dentz je podčrtal, da bo sir-sko prebivalstvo v sodelovanju s francoskim pre-bivalstvom in s francosko vojsko na Bližnjem Vzhodu delalo za ohranitev notranje in zunanje varnosti. Na koncu je Dentz opozoril na nevarnost širjenja raznih tujih propagandističnih novic in na nevarnost tendenčnih poročil, ki se širijo v notranjosti Sirije.

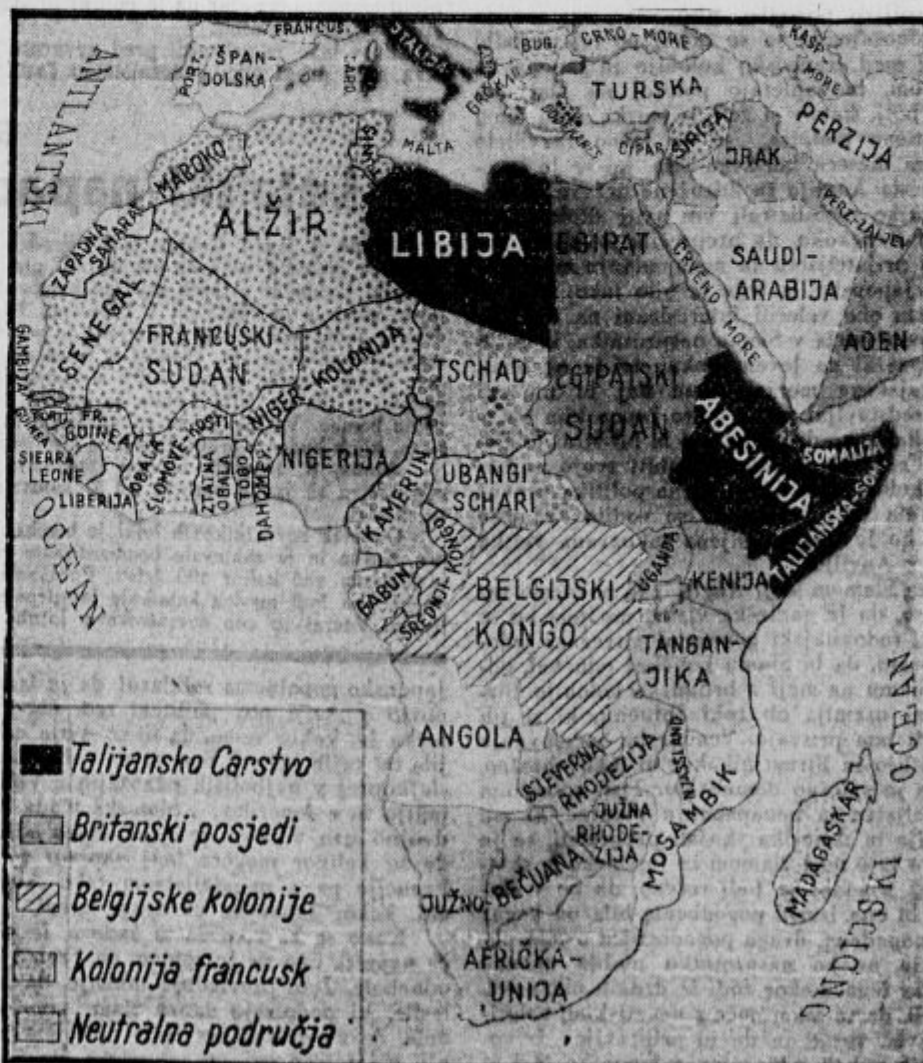
Poplave v Kaledoniji

Sidney, 8. jan. AA. Reuter: Zaradi hudega deževja v vseh delih nove Južne Kaledonije so hudourniki na mnogih krajih prebili nasipe in preplavili okrog 50 krajev. Poplavljeni so mnoga železniška križišča na zahodu in severovzhodu in je zaradi tega prišlo do velikih motenj v železniškem prometu. Mnoge ceste so preplavljene in za-radi vode na poljih je nastala velika škoda.

Razkol v ljudski fronti v Čileju

Santiago de Chile, 8. januarja. AA. DNB. V čilski ljudski fronti je prišlo do odkritega pre-loma. Odbor ljudske fronte je dobil zahtevo od socialistične levičarske stranke, da naj se komu-nisti izključijo iz skupine levičarskih strank. To-da odbor je odklonil ta predlog in vodstvo so-cialistične stranke je zaradi tega sklenilo, da se umakne iz ljudske fronte, ki je »poharvana s ko-munističnimi idejami«. Istočasno je vodstvo socia-listične stranke poslalo vsem ostalim strankam v ljudski fronti vabilo, da naj se osnuje nova levič-arska skupina. Sklep socialistične stranke pa ne pomeni, da bi socialisti opustili misel o na-nadaljnem sodelovanju v okviru čilske vlade in bodo socialistični ministri še naprej ostali na svojih položajih.

Boji v Afriki

Japonska opozarja na ameriško izzivanje

Tokio, 8. januarja. DNB. Govor predsednika Roosevelta pred ameriškim kongresom označuje v japonskih listih kot poskus predsednika Zdrženih držav, da bi rad svojo državo potegnili v novo svetovno vojno.

»Tokio Asahi Simbun« piše, da je Roosevelt v svojem govoru uporabljal nelogične argumente in pristavlja, da mora Japonska posvetiti najresnejšo pozornost Rooseveltovi izjavi v zvezi z oboroževalnimi načrti Zdrženih držav.

»Jomiuri Simbun« imenuje Rooseveltov govor izzivanje in smatra, da je hotel Roosevelt z njim vsiliti vojno sveto.

»Hoč Simbun« poudarja, da varnost Zdrženih držav ni bila nikdar ogrožena in da so Zdržene države prispele v svoj sedanji položaj, ki ga lahko označujemo z zaostrovanjem med USA in državami osi, edino zaradi svoje vsestranske pomoči Angliji. S tem so se ti odnosi znatno zaostri in nastala je možnost za spopad v Tihem oceanu. Rooseveltova izjava, da je varnost Amerike in demokracije ogrožena s spopadi, ki se odigravajo hlače od ameriških meja, označuje list kot pretirano nervoznost in pristavlja, da mora biti Japonska za vsak primer pripravljena. Odpoved trgovinske pogodbe z Japonsko od strani USA, zveze Anglije, Avstralije in USA na Tihem oceanu in stalna podpora maršala Čangkajskega pomenijo poostrene sovražne stališče Zdrženih držav.

»Tokio Niči Niči« piše, da trditve Roosevelta o intervenciji za obrambo svobode ni nič drugega kakor povod, po katerem naj bi se porabila proti državam osi sila za ohranitev starega kapitalističnega reda. List končno opozarja na katastrofalne posledice Rooseveltove politike.

Tokio, 8. januarja. Reuter. Vsi tokijski listi se strinjajo v tem, da pomeni Rooseveltova poslanica kongresu dejansko vojno napoved državam osi. »Niči Simbun« z ogorčenjem ugotavlja, da je treba Rooseveltovo poslanico smatrati za znak, da bodo Zdržene države postale orožarna demokracije in da se njegov govor nanaša tudi na Japonsko v zvezi z vojno na Kitajskem. List predvideva, da bodo Zdržene države s svojo »frenetično pomočjo« veliki Britaniji prisiljene uradno stopiti v vojno. Na koncu list sklepa, da je Japonska trdno odločena preprečiti vsak poskus Zdrženih držav, da bi prebile japonsko blokado na Kitajskem. »Hoč Simbun« pravi v svojem komentarju, da se ves svet po Rooseveltovi poslanici nahaja na pragu nove vojne, kakršne zgodovina ne pozna.

Navodila japonskemu narodu

Tokio, 8. januarja. AA. DNB. Med včerajšnjo audienco pri cesarju je japonski vojni minister general Tojo predložil poročilo o »navodilih za suhozemsko vojsko«. Ta navodila bodo začela veljati z dnem 8. januarja, t. j. na peto obletnico vojne.

Navodila je namreč mikado včeraj oobril. Vojni minister general Tojo je izjavil, da bodo ta navodila usmerila duha cesarske vojske v smeri priti velikim nalogam, da bi se izgradil velikoazijski prostor Japonska vojska mora s tem duhom končno zmagati. General Tojo je rekel, da mora biti vse ljudstvo prežeto s tem vojaškim duhom, da se premagajo težke bodoče vojaške naloge. Glavna načela teh navodil so: disciplina, tovarištvo, vera v bogove, ljubezen do domovine, požrtvovalnost, ofenzivni duh, in vera v končno zmago.

Spori med Japonsko in Anglijo

Tokio, 8. januarja. DNB. Po novicah iz zanesljivih virov se je izvedelo, da je japonska vlada sklenila izvajati protikužne vseh slučajih, ko bi angleške oblasti brez razloga ali pa nezakonito naslopile proti japonskim državljanom, japonskemu gospodarstvu ali pa japonske-

Amerika bo pošiljala živila v nezasedeno Francijo

Nekaj parnikov je že na poti s hrano za otroke

London, 8. januarja. t. Associated Press. Med Anglijo in Ameriko je bil sklenjen sporazum o tem, da bo ameriška vlada lahko pošiljala živila in ostale potrebščine v nezasedeno Francijo, in sicer pod vodstvom in nadzorstvom ameriškega Rdečega križa.

Posebne ladje bodo skozi angleško blokado prevažale predvsem konzervirana živila, ki imajo mnogo vitaminov. V Londonu poudarjajo, da je bil ta sklep sprejet samo zaradi tega, da bi bilo pomagano francoski deci, sicer pa ta odredba prav nič ne izpreminja angleškega sklepa o celotni blokadi vse Francije. V Londonu menijo, da je zadostno poročilo dejstvo, da je razdelitev teh živil prevzel ameriški Rdeči križ.

Peta in ima za seboj štiri Francije

Bern, 8. januarja. Havas. Dopisnik lista »Gazette de Lausanne« ugotavlja iz Vichya, da je šest mesecev po sklenitvi premirja francosko edinstvo popolno. Dalje pravi dopisnik, da ima maršal Peta in za seboj štiri Francije: zasedeno Francijo, iz katere stalno prihajajo zagotovila zvestobe šefu države, zlasti pa od tistega dne, ko so ljudje razumeli, da nihče ne more ugovarjati Petainovim odločitvam. 2. Svobodni del Francije, ki je ob priliki potovanja šefa države pokazal vso svojo ljubezen in občudovanje do maršala. 3. Ujetniško Francijo: 2 milijona mož, ki vsak dan dajejo izraza svojega zaupanja do maršala. 4. Imperialno Francijo, katere najlepši deli so pokazali svojo zvestobo in svoje zaupanje v usodo metropole. Na koncu pravi dopisnik:

Zavedajoč se te francoske enodušnosti pa si

„Journal de Genève“ o položaju Italije in njenih armad

Švicarski »Journal de Genève« piše glede italijanskih neuspehov v Libiji, da vodstvo italijanske države nikakor ne prikriva resnice, ker Mussolini ve, da nobena stvar ne slabi odporosti naroda bolj, kakor če se mu prikriva neprijetne stvari, katere potem itak izve. Italijanski tisk je od samega začetka vojske opozoril narod, da bo vojska huda in da v njej ne bo manjkalo neuspehov. Zato se vodstvo italijanske države ni vdajalo malomeščanskemu optimizmu, ampak je rajši povdarjalo žrtve, ki jih bo treba doprinesti za končno zmago. Zaupanje naroda si je mogoče pridobiti samo, če se mu stvari povedo take, kakršne so v resnici. Ze poročilo maršala Grazianija Mussoliniju je bilo popolnoma odkritosrčno, kakor se spodobi za pravega vojskega.

Prosim za 1/2 metra visok radio!

Kdo bi tako kupoval, namesto da bi vprašal po kakovosti! Pri nakupu žarnic zahtevajte izrecno le kvalitetno TUNGSRAM-KRYPTON žarnico:

Ista da več sončnim žarkom podobne svetlobe in porabi pri tem mnogo manj toka!

BOLJŠA LUČ, MANJSI STROŠKI!

mu brodovju. Kakor poroča agencija Domej, se je japonska vlada postavila na stališče, da do sedanji angleški ukrepi pomenijo popolno kršitev mednarodnega prava, ker je Japonska nevtralna država.

Spopadi na siamski meji

Bangkok, 8. jan. AA. Reuter: Spopadi na siamsko-indokitajski meji pridobivajo vsak dan na ostrosti. Zadnje dni je bilo več spopadov med siamskimi in indokitajskimi oddelki, prav tako pa se je udeleževalo tudi letalstvo.

Tokio, 8. jan. AA. DNB. Iz Hanoja poročajo, da so siamska letala napadla Basar, Pakso, Stungtretem in Mekong. Razen tega so oddelki siamske pehote prestopili mejo severno od Basala.

to, da Grlija ne bo tvegala vojske, je v Albaniji zbrala nezadostne sile. Ko so Nemci od Belgijcev in Nizozemcev zahtevali, da se izlepa vdajo, so obenem na meji zbrali veliko armado, če bi ne bil sprejet njihov ultimatum. Italija pa tega ni storila. Kakor vidimo se italijanska armada v Albaniji hrabro obnaša in zlasti njen častniški zbor ne zaostaja ne za nemškimi ne za angleškimi. Grki pa so takoj nastopili s številnejšo armado, ki ima seveda tudi to prednost, da se bori za obrambo svoje govornice. Vojska v Libiji je drugotnega pomena. Prvenstvenega pomena pa je vojska v Albaniji, v kateri je uspeh za Italijo odvisen od tega, kako hitro in v koliki meri bo mogla povečati tam svojo armado. In zato je razumljivo, da vodstvo italijanske države in armade v prvi vrsti posveča svojo pozornost alban-skemu bojišču.

Odločen dementi iz Sofije

Nemške čete ne bodo prišle v Bolgarijo

Zürich, 8. jan. b. Kakor sporočajo tukajšnji časopisi iz Sofije tik po povratku dr. Filova z Dunaja, je neki član bolgarske vlade odločno poudaril: Vsa poročila o korakanju nemških čet skozi Bolgarijo in prehodu, niso nič drugega kakor širjenje senzacionalnih glasov. Opozorjam, da ni treba pričakovati nobenega senzacionalnega razvoja. O potovanju dr. Filova se bo izdalo uradno poročilo.

Sofija, 8. jan. TCP. V Bolgariji so podvzeli zelo ostri ukrepi proti širjenju alarmantnih vest. Minister za notranje zadeve Gabrovski je izjavil častnikarjem, da bodo v 30 mestih imeli člani vlade sestanke in govore, da pomirijo bolgarsko ljudstvo. Takega sestanka se bo udeležil tudi predsednik vlade dr. Filov v Ružuku.

Prijateljstvo med Madžarsko in Bolgarijo

Sofija, 8. jan. AA. DNB. List Vesnik posveča dve strani bolgarsko-madžarskim kulturnim stikom. Sofijski madžarski poslanik govori v svojem članku o starih zvezah med obema narodoma in izraža upanje, da bodo prijateljski in kulturni odnosi med obema narodoma kronani z uspehom. Bolgarski poslanik v Budimpešti ugotavlja v posebnem članku, da bo madžarsko-bolgarski kulturni sporazum, ki bo v kratkem podpisan, potrdil in podaljšal stike med dvema starima in preizkušenima prijateljema.

Nemški maršal List pride v Romunijo

Bukarešta, 8. jan. b. V Romunijo bo prišel v najkrajšem času maršal List, ki bo osebno prevzel poveljnost nad nemškimi četami v Romuniji. Isti je odigral pomembno vlogo v nemških operacijah na Poljskem.

Baden-Powel - umrl

Nairobi, 8. januarja. AA. Reuter: Tukaj je umrl ustaoovitelj in poveljnik skavtov Baden-Powel.

Poveljnik Gibraltarja v Londonu

La Linea, 8. januarja. DNB. Agencija Menzeta poroča, da je vojaški poveljnik Gibraltarja odpotoval s člani vojnega kabineta. Za časa njegove odsotnosti je prevzel vojaško poveljstvo v Gibraltarju polkovnik Frank Noel.

Preosnova ameriške obrambne industrije

Washington, 8. januarja. (Reuter.) Predsednik Roosevelt je ustanovil vrhovno ravnanstvo za izvajanje ameriškega obrambnega načrta. Na posvetu s častnikarji je Roosevelt izjavil, da ima to ravnanstvo pooblastila, da lahko predlaga in izvaja razne načrte za izdelavo orožja in vojnih potrebščin.

Poleg tega je predsednik ustanovil tudi posebno organizacijo za izdelavo obrambnega vojnega materiala, toda ta je samo po imenu pod njegovim nadzorstvom. Roosevelt je izjavil častnikarjem, da so štirje člani omenjenega ravnanstva podpisali izjavo, v kateri pravijo, da naloga, ki jih čaka, ni samo usodno pomembna, ampak tudi silno nujna. Obljubljajo, da bodo storili vse, kar morejo, da hi se izvedla Rooseveltova navodila, t. j. da bi se ustvarila orožarna demokracija za obrambo Zedinjenih držav in za obrambo njenih svobod.

To ravnanstvo je razdeljeno na več oddelkov: na oddelek za izdelavo, za nakup in za dodeljevanje prvenstev pri naročilih. Sestavljen je bil tudi posvetovalni odbor.

Roosevelt je izjavil, da bo novo ravnanstvo takoj prevzelo poslo. Ravnanstvo je že dobilo pooblastila za nadzorstvo nad izdelavo raznih potrebščin. Člani ravnanstva bodo popolnoma svobodno sprejemali potrebne sklepe in jih izvajali.

Washington, 8. jan. AA. DNB. Načelnik ameriškega glavnega generalnega štaba Marshall je izjavil v govoru, ki ga je imel po radiu, da se sedaj oblikuje vojska, ki bo vredna Zedinjenih držav. Sedaj se vežba nad 600.000 mož. Marshall je nato rekel, da so v preteklem letu poslali vojne edince na Havajske otoke, da bi okrepili tamkajšnje ameriške postojanke. Ameriške vojske sile ob Panamskem kanalu so bile podvojene in posadka v Portoricu šteje sedaj 12.000 mož, dočim je bilo tam poprej samo 1000 ameriških vojakov. Na Alaski je sedaj 3000 mož ameriške vojske. Letališča okoli Karibijskega morja se zboljšujejo in izpopolnjujejo. Ob koncu je Marshall rekel, da bodo prihodnji teden poslane ameriške čete na New Foundland, kjer bodo zasedle postojanke, ki so jih Američani najeli.

Italijanske čete grade ceste v libijski puščavi.

Gospodarstvo

Borba proti nalezljivi ohromelosti svinj

Celje, 9. jan. O pojavu nove kužne svinjske bolezni — nalezljive ohromelosti svinj v celjskem okraju smo že poročali. Kr. banska uprava, oz. okrajni celjski veterinar so storili vse potrebno, da se ta nevarna bolezen ne bi razširila. Bakteriološki zavod je izvršil bakteriološko preiskavo, veterinarska fakulteta v Zagrebu pa še preiskavo tkiva.

Ker je bilo v celjskem okraju par primerov nalezljive ohromelosti svinj, je potrebno, da svinjereje opozorimo na poučni članek dr. Hribarja o nalezljivi ohromelosti svinj, ki je izšel v januar-ski številki »Orača«.

Inozemski živinodravnik opisujejo oz. razlikujejo tri oblike kuge: prvo z naglim začetkom, potekom in koncem (akutno), drugo s počasnejšim potekom in koncem (subakutno), tretja pa je počasna oblika glede na trajanje kuge (kronična oblika) nalezljive ohromelosti svinj. Glavni znaki akutne oblike pri nalezljivi ohromelosti svinj: živali so nekako potrte, ne žro kot po navadi, včasih bruha, temperatura je zvišana do 41° C. Nato se loti živali živčna motnja — ohromelost nog, spodnjih čeljusti in jezika, nemirno letanje sem in tja, živali tišče naprej, se zaletavajo ob zid ali ograjo in dobivajo krče. Koža je mestoma preobčutljiva in živali na prijetanje ali vbod živahno reagira. Dostikrat imamo vtis, da so popolnoma brez zavesti. V treh do štirih dneh se bolezen konča v 80% obolelih živali s poginom. Žival se zaduši. Pri subakutni in kronični obliki: hoja živali postane napeta in negotova, živali se opotekajo, ohromi ena noga ali obe prednji, oz. zadnji nogi ali

pa vse štiri. Živali postanejo hripave. Pri kronični obliki živali rade jedo in se celo redijo. Primerov pogina je mnogo manj. Ostale živali ali (kar je redko) popolnoma ozdravijo ali pa ostanejo pri življenju, ostanejo pa hrome.

Meso ni spremenjeno, zato ga lahko uživamo. Čakati ne smemo, da žival pogine, temveč jo moramo pravočasno zaklati. Prav bi bilo, če bi tudi pri nas kmetijsko ministrstvo določilo za obvezno klanje, plačalo pa odškodnino, kot to store v Nemčiji.

Posebno važno je vprašanje, kako naj zdravimo obolele svinje, odnosno, kako se varujemo bolezn. Pri nas je bil baje dosežen uspeh s serumom proti svinjski kugi, a le tedaj, če je bila žival manj kot 24 ur bolna. Zato naj svinjereji vsako obolelo takoj prijavijo in ne čakajo niti ure.

Pozorni moramo biti tudi na sledeče: posreden prenos bolezni od živali na žival je skoraj izključen. Ostane torej vnos po posrednikih, to pa so osebe, meso, pomije, orodje, vozila, hrana, strelja, gnoj itd. Kupec mora vedeti, iz kakšnega svinjaka je kupil žival, da je iz svinjaka brez kužne bolezni, da kužne bolezni ni niti pri sosedu. To mu pove živinski potni list. Če je žival res od lastnika, ki je napisan na živinskem potnem listu, iz neokuženega hleva itd., o vsem tem se lahko kupec prepriča. Kupljene živali imejmo nekoliko tednov ločene. Če opazimo bolezen, ločimo posodo, orodje. Ne smemo pozabiti na razkužbo svinjakov, kjer so bile bolne svinje na tej kugi. Proti ohromelosti in svinjski kugi je najboljšo razkužilo lužni kamen: 1 kg zadostuje za 50 l vode.

Občinskimi prehranjevalnim odborom

V zadevi dodelitve moke naj se občinski preskrbovalni odbori ne obračajo na Prevod, ampak izključno samo na okrajni preskrbovalni odbor svojega okraja.

Okrajni preskrbovalni odbori imajo točna navodila o dodelitvi moke in lahko dajo vsa potrebna navodila in pojasnila.

Količina moke ki je za posamezne občine dodeljena, je samo začasna. Točna količina za posamezne občine bo ugotovljena šele, ko bodo uvedene in razdeljene nakaznice. Zato naj občinski preskrbovalni odbori ne vlagajo reklamacij, ker se pred uvedbo nakaznic teh reklamacij ne bo upoštevalo.

Računski zaključek monopolske uprave

Objavljen je računski zaključek Samostojne monopolske uprave za 1939/40 z 31. marcem 1940, iz katerega posnemamo naslednje postavke, vse v milij. din, v oklepajih podatki za 1938/39:

Bilanca. Aktivna: gotovina in dolžniki 163.6 (148.2), surovine, pol izdelki in izdelki 1220.9 (659.8), naložba raznih skladov 77.8 (86.5), razna aktivna 30.7 (325.8), premičnine in nepremičnine 710.2 (684.2), finančno ministrstvo 0 (17.0). Pasiva: stalna in obratna glavnica 1537.6 (1511.7), začasno posojilo za nakup tobaka 292.66 (247.0), dolgov v tek. računu 60.96 (5.95), razni skladi 146.34 (132.6), razna pasiva 37.0 (25.06), finančno ministrstvo 128.6 (—), bilanca vsota 2203.14 (1922.2). Račun zgube in dobička. Donos: prodaje tobaka 1631.27 (1567.9), prodaje soli 210.3 (277.96), petroleja 88.64 (132.4), vžigalce 92.06 (89.4), cigaretnega papirja 94.94 (80.1), razni donosi 22.86 (18.4), skupni donos 2140.1 (2166.2). Izdatki: za tobačni monopol 324.3 (274.0), za solni monopol 87.0 (51.6), takse in trošarine 6.9 (7.64), za monopol vžigalce 0.6 (0.4), za monopol cigaretnega papirja 23.34 (19.94), čisti dobiček 1697.9 (1812.64), skupno 2140.1 (2166.2) milij. din.

★

Pojasnilo o razdelitvi jedilnega olja. Z ozirom na objavo v časopisih glede uredbe o razdelitvi jedilnega olja pojasnjujemo, da se bo razdelitev izvršila kakor dosedaj samo preko banovinekega prehranjevalnega zavoda (Previda) in ne neposredno od »Zajednice preradjivača uljarica« v Beogradu. Zato naj se trgovci ne obračajo na Zajednico, temveč na Previd.

Tečaj za mizarje (obrotno knjigovodstvo, kalkucija, sestavljanje proračunov itd.), ki ga priredi Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI, se prične v torek dne 14. januarja t. l. v prostorih Tehniške srednje šole v Ljubljani (prilicje soba št. 3) ob 18. zvečer. Ker je še nekaj mest prostih, se prijave še sprejemajo in eicer pri Zavodu za pospeševanje obrta ali pa na večer otvoritve tečaja pri g. predavatelju.

Generalna lista izžrebanih 2½% obveznic vojne škode je te dni izšla v samozaložbi Avgusta Pertota, urednika Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani. Knjižica vsebuje vse potrebne podatke o vseh do sedaj izžrebanih 1498 obveznicah vojne škode, tega pri nas najbolj popularnega papirja; urejena je po dosedanjih izdajateljevih izkustvih v aritmetičnem redu, tako da je vsem zainteresiranim prihranjen nepotrebno in zamudno iskanje po malo preglednih žrebnih listih, ki jih izdaja finančno ministrstvo. Ker je knjižica pregledana in overovljena od ljubljanske borze, je s tem podano jamstvo za absolutno točnost in zanesljivost v pogledu soglasja z uradnimi listinami. Knjižica se toplo priporoča, stane 25 dinarjev in se naroča pri založniku: Ljubljana, Gledališka ulica 13.

Zvišanje cen živega srebra. Italijansko-španski kartel za ceno srebra »Mercurio europeo« je pretekli mesec zvišal cene živega srebra od 200 na 250 dolarjev za steklenico 34.5 kg. Povišanje znaša 25% in je v zvezi z velikim povpraševanjem iz severnoameriških Zedinjenih držav. Italijanska kvota je bila v kartelu zvišana od 40 na 45% in za toliko zmanjšana španska kvota.

Gostilničarska pivovarna Laško. Iz poročil, podanih na obnem zboru je razvidno, da je produkcija piva narasla od nad 7.000 hl v letu 1938-1939 na 19.500 hl v letu 1939-1940 (poslovno leto traja od 1. oktobra do 30. septembra). Čisti dobiček za poslovno leto 1938-1939 je znašal 22.850 din, za 1939-1940 pa že nad 0.8 milij. din in je predlagano izplačilo dividende v znesku 5% počenši s 1. majem 1941.

Obrestna mera. Združene bančnih in zavarovalnih podjetij v Novej Sadu je poslalo merodajnim faktorjem spomenico, v kateri se zavzema za izpremembo uredbe o maksimiranju aktivne in pasivne obrestne mere. Povišanje obrestne mere za vloga na 7% bi pomenilo prilagoditve sedanjemu donosu državnih papirjev in bi privabilo zopet denar v banke. Dosedanja 5% razlika med aktivno in pa-

sivno obrestno mero ne zadostuje za kritje stroškov bank in jo je potrebno zvišati na ta način, da bi bila najvišja dopustna obrestna mera za kredite 14%.

»Trgovski tovariši« je zaključil svojo 27. leto izhajanja z dvojno številko za november-dcember, v kateri so med drugim objavljeni naslednji članki: Se o cenah. — Aranžerski tečaj pri nas. — Boj pesimizmu! — Mednarodno vojno gospodarstvo. — Evropska produkcija železa in jekla. — Naše gospodarstvo pozimi 1940-1941. — Izenačeni svetovni blagovni trgi. — Iz ameriškega gospodarstva. — Vojno financiranje Velike Britanije. — Dober spomin. — Rodbina Mitsui. — Strelno orožje prejšnjih vekov. — Naročnina za vse leto je 36 din, posamezna številka 5 din.

Tovarniški vestnik. Kranjske industrijske družbe na Jesenicah prinaša v decembrski številki lanskega letnika ilustrirano kratko zgodovino železarske industrije na Prevaljah.

Dobave: Jugoslovanske drž. železnice, ravnateljstvo Ljubljana, prometno-komercialni oddelek sprejema do 13. januarja 1941 ponudbe za dobavo lesenih podložkov za sode, strojni oddelek pa do 15. januarja za dobavo 25 ton negašenega apna. — Ravnateljstvo drž. rudnika v Velenju sprejema do 13. januarja ponudbe za dobavo razne železne in orodja, osl za vilje, zakovije, matice, litoželezničnice, varovalnih elementov; 20 tripolnih sklepov z varovalkami, puš iz bronca, kompletnih ležajev, aparatov za kopiranje, kopirnega papirja, raznega stekla, mlina za barve, 23 gasilskih cevi, spojk, tesnil; 27. transportne gumi-gurte; 30. železne pločevine.

Licitacije: Dne 15. januarja bo pri Štabu dravske diviz. oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo petroleja. — Dne 23. januarja bo pri Upravi smodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo parnega lokomobilskega tipa.

Likvidacija. Strojna zadruga v Biški vasi, r. z. z. o. z.

Zadruga matica v Splitu je imela te dni svoj občni zbor. Predsednik g. prof. Juras je najprej komemoriral smrt dr. Antona Korošca, zaslužnega delavca in predsednika Glavne zadrzne zveze. Število članov Zadrzne Maticе se je leta 1939 povečalo za 46 (pristopilo je 59 zadrug, izključenih pa je bilo zaradi neposlovanja 13 zadrug). Pojavil se je nov tip zadrug: tobačna zadruga. Glede obnove prošnji za zaščito denarnih zavodov je Matica sklenila resolucijo, v kateri zahteva, da se za zadrugništvo uveljavijo posebni predpisi v skladu z roki, ki so določeni po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov.

Licitacije: Dne 15. januarja bo pri Štabu dravske diviz. oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo petroleja. — Dne 23. januarja bo pri Upravi smodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo parnega lokomobilskega tipa.

Likvidacija. Strojna zadruga v Biški vasi, r. z. z. o. z.

Zadruga matica v Splitu je imela te dni svoj občni zbor. Predsednik g. prof. Juras je najprej komemoriral smrt dr. Antona Korošca, zaslužnega delavca in predsednika Glavne zadrzne zveze. Število članov Zadrzne Maticе se je leta 1939 povečalo za 46 (pristopilo je 59 zadrug, izključenih pa je bilo zaradi neposlovanja 13 zadrug). Pojavil se je nov tip zadrug: tobačna zadruga. Glede obnove prošnji za zaščito denarnih zavodov je Matica sklenila resolucijo, v kateri zahteva, da se za zadrugništvo uveljavijo posebni predpisi v skladu z roki, ki so določeni po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov.

Borze

Dne 8. januarja 1941.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 6.745.758 din.

Ljubljana — uradni tečaj:

London 1 funt	174.57—177.77
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov	1028.64—1038.64

Ljubljana — zasebni kliring:

London 1 funt	215.00—210.10
Newyork 100 dolarjev	5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov	1271.10—1281.10

Ljubljana — svobodno tržišče:

Berlin 100 mark	1772.00—1792.00
Solun 100 drahem	40 den

Curih, Beograd 10, Pariz 8.80, London 16.125, Newyork 431, Brusel; 69 (nom.), Milan 21.75, Madrid 40, Amsterdam 229 (nom.), Berlin 172.50, Stockholm 102.75, Oslo 98.50 (nom.), Kopenhagen 83.50 (nom.), Sofija 4.25, Lizbona 17.24, Budimpešta 85, Atene 3, Carigrad 3.375, Bukarešta 2.15, Helsingfors 8.75, Buenos Aires 101.625.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 464—466

v Zagrebu 464—465

Ljubljana. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 100—101, agrarji 55—56, vojna škoda promptna 464—466, begluške obveznice 80—81, dalm. agrarji 77—78, 8% Blerovo posojilo 103—105, 7% Blerovo posojilo 96—97, 7% posojilo Drž. hip. banke 102 do 104, 7% stab. posojilo 96—98. — Delnice: Narodna banka 7000—7200, Trboveljska 355—365, Kranjska industrijska družba 142 denar.

Arabski kralj Ibn Saud, na katerega so skušali pripraviti atentat, pa jim je usel.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 99 do 100, agrarji 57 blago, vojna škoda promptna 464—466, begluške obveznice 80—83, dalm. agrarji 77—78 (78). 6% šumske obveznice 79 blago, 4% severni agrarji 55 blago, 8% Blerovo posojilo 106 do 107, 7% Blerovo posojilo 97 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 103 denar, 7% stab. posojilo 95 denar. — Delnice: Narodna banka 7050 denar, Priv. agrarna banka 198 denar, Trboveljska 360 do 365 (360, 365).

Cene živini in kmetijskih pridelkov

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Erno-meljskem okraju dne 2. januarja 1941: voli I. vrste 8.50—8.75, II. vrste 7.25—7.50, III. vrste 6.50 do 6.75; telice I. vrste 7.50—7.75, II. vrste 6.75 do 7.25; krave I. vrste 7.25—7.50, II. vrste 6.25—6.50, III. vrste 5.50—5.75; teleta I. vrste 12, II. vrste 10; prašiči špeharji 15—15.0, pršutarji 13—14 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso 16 din, svinjina 20 din, slanina 24.50 din, svinjska 28 din, goveje surove kože 23 din, telečje surove kože 26 din, svinjske surove kože 14 din za 1 kg. — Pšenica 350—400 din, ječmen 350—380 din, rž 400 din, oves 390 din, koruza 350 din, fižol 700—750 din, krompir 125—150 din, seno 110—125 din, slama 60 din, pšenična moka 500—900 din, koruzna moka 450 do 500 din, ajdova moka 700 din za 100 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 8—9 din za liter, finejšje sortirano vino pri vinogradnikih 11—12 din za liter.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v krškem okraju dne 3. januarja 1941: voli I. vrste 9 din, II. vrste 8 din, III. vrste 7 din; telice I. vrste 9 din, II. vrste 8 din, III. vrste 7 din; krave I. vrste 8 din, II. vrste 7 din, III. vrste 6 din; teleta I. vrste 10 din, II. vrste 9 din; prašiči špeharji 16 din, pršutarji 14 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso 16 din, svinjina 20 din, slanina 28 din, svinjska mast 30 din, čisti med 30 din, goveje surove kože 23 din, telečje surove kože 30 din, svinjske surove kože 12 din za 1 kg. — Pšenica 3.50 din, ječmen 3 din, rž 3.50 din, oves 3.50 din, koruza 3.50 din, fižol 6 din, krompir 2 din, lucerna 1.25 din, seno 1 din, slama 0.60 din, pšenična moka do 9 din, koruzna moka 4.50 din, ajdova moka 6 din za 1 kg. — Trda drva 120 din za kub. meter, jaja 2 din komad, mleko 2.50 din liter, surovo maslo 48 din za 1 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 10 din liter, finejšje sortirano vino pri vinogradnikih 12 din za liter.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Laškem dne 1. januarja 1941: voli I. vrste 8—9 din, II. vrste 7.75 din, III. vrste 7 din; telice I. vrste 8 do 8.75 din, II. vrste 7.50 din, III. vrste 7 din; krave I. vrste 8 din, II. vrste 7 din, III. vrste 6—6.75 din; teleta I. vrste 10 din, II. vrste 8—9 din; prašiči špeharji 16 din, pršutarji 14 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 16 din, II. vrste 14 din, III. vrste 12 din, svinjina 22 din, slanina 24.50 din, svinjska mast 26.50 din, čisti med 35 din, goveje surove kože 24 din, telečje surove kože 30 din, svinjske surove kože 16 din za 1 kg. — Oves 500 din, fižol 700—800 din, krompir 150—175 din, seno 90—110 din, slama 35—40 din, pšenična moka 500 do 1000 din, koruzna moka 600 din za 100 kg. — Trda drva 120—125 din za kub. meter, jaja 2 din komad, mleko 2.50 din liter, surovo maslo 40—45 din za 1 kg.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Celju (mesto) dne 1. januarja 1941: voli I. vrste din 9, II. din 8.50, III. din 7.50—8.—, telice I. vrste din 8.50, telice II. din 8.—, III. din 7.50—8.—; krave I. vrste din 7, II. vrste 5—6, III. vrste 4—5, teleta I. vrste 11, II. vrste 10 din, prašiči špeharji 15—16 din, pršutarji 13—14 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 16, zadnji del 18, II. vrste prednji del 13, zadnji del 15, svinjina 16—22, slanina 25—26, svinjska mast 28—29 din, čisti med 36, goveje surove kože din 23, telečje surove kože din 26, svinjske surove kože din 8—10 za 1 kilogram. — Ječmen din 425, oves 380, koruza 325, fižol 600—800, krompir 200, lucerna 140, seno 115—120, slama 60, jabolka II. vrste 1000, III. vrste 800, pšenična moka 500—900, koruzna moka 425, ajdova moka 900—950 din za 100 kg. — Trda drva din 127.50 za kub. meter, jaja din 1.75—2 za komad mleko 3 din za liter, surovo maslo din 40—56 za 1 kg.

Živinski sejmi

Svinjski sejem v Ptuj dne 2. januarja 1941. Dogon: 42 svinj in prašiče. Prodanih je bilo le 13 komadov. Cene: pršutarji 11.50 do 12 din; debele svinje 12.50 do 13.50 din, svinje za plemo 10 do 12 din za 1 kg žive teže.

Škofja Loka

Stavbenik Anton Ogrin — 50letnik. Kdo bi si mislil, da se je te dni srečal z Abrahamom priljubljeni loški stavbenik g. Anton Ogrin, saj zgleda še kot mlad fant, ves vesel in razigran, živahen in dober pa vedno pripravljen vsakomur in povsod pomagati in svetovati. Krstne knjige pa le pravijo, da se je pred 50 leti rodil na Stari Vrhnik. Ko se je kot mlad fant izučil zidarske umetnosti, je po dovršenih strokovnih šolah bival delj časa tudi v tujini, kjer si je izpopolnil svoje znanje. Ko se je vrnil iz svetovne vojne in ujetništva v Rusiji, se je leta 1919 poročil ter naselil za stalno v Škofji Loki, kjer se je ves posvetil ne samo svoji obrti, temveč tudi gospodarskemu in prosvetnemu delu v naših organizacijah. Vse povojno loško življenje je v tesni zvezi z imenom našega jubilanta. Kljub mnogemu poklenemu delu najde še vedno časa, da se more posvečati javnim vprašanjem. Dolga leta je že občinski odbornik, kjer zavzema tudi mesto predsednika gradbeno-tehniškega odseka in ima zadnje čase mnogo posla glede zaščite mesta pred različnimi napadi; bil je do letos preds. mest. hranilnice; več let se načeluje godbi »Lubnik«. Razumljivo, da je deloval mnogo tudi v obrtniških organizacijah. Poleg tega je bil že večkrat odbornik kat. prosvetnega društva. lanske leto tudi predsednik. Deluje tudi v šolskih odborih in drugih organizacijah. Pri g. Tonetu je najbolj razveseljivo to, da nikjer ne išče svojih interesov, temveč se res vsega žrtvuje naši stvari, mož, kakršni so danes redki. Zelo rad podpira tudi reveže, kot človek pa je priazen do vsakogar. Naročene ima vse naše liste od strokovnih, političnih pa do dijaških in verskih. V vsem svojem življenju je ostal »ober in praktičen katoličan. G. Tonetu in njegovi zvesti družici, dobri in prijazni gospej Režiki, želimo ob 50-letnici še več veselih in zdravih 10 letnic do skrajnih mej človeškega življenja. Bog Vas živi!

Metlika

Blagopokojnega voditelja Slovencev dr. Antona Korošca so naša društva: Prosvetno društvo, fantovski odsek, dekliški krožek in krajevna organizacija JRZ proslavila na skupni žalni svečanosti v primerno okrašenih prostorih Prosvete. Na sporedu je bila deklamacija, govor o življenju in delu velikega pokojnika (g. Anton Stare), govor o njegovem pomenu za naš narod (g. prošt) in dve žalostinki. Te žalne svečanosti so se udeležile tudi nekatere odličnejše osebnosti iz Metlike.

Metliška podružnica društva »Belokrajina« si je stavila nalogo, da z dohodki jesenskega festivala uredi muzej v že opuščeni in razpadajoči cerkvi sv. Martina v Metliki, ki je po mnenju strokovnjakov najstarejša cerkev v Beli krajini. Pred nastopom zime je cerkev že dobila novo streho z ostrejšim vred in je bila tako obvarovana nepopravljive škode, ki bi ji jo ta zima gotovo povzročila. Z nadaljnjo preureditvijo bodo nadaljevali spomladi.

Naša društva: Prosveta, FO in DK so v svojih društvenih prostorih priredila silvestrovanje in družabni obliki. V veliko veselje nam je bilo, da smo ob tej priliki — prvokrat — imeli v svoji sredi tudi nekaj odličnejših osebnosti iz Metlike.

Nesreča. 5. januarja se je pri streljanju ponesrečil Anton Brodarec iz Rosalnice in je naslednji dan umrl v karloški bolnišnici.

Mokronog

Stavbno gibanje: V letu 1940 je bil po Plečnikovem načrtu preurejen in dozidan zvonic župne cerkve v trgu. Poslednja dela zaradi prevleke mraza zaenkrat še počivajo. Razen zvonika je bilo lanske leto dograjenih pet stanovanjskih zgradb, večinoma pod Zalošno goro, kjer je tudi najlepši stavbni svet.

Selenberg

Vsako, ki je kdaj popotoval po gričih, ki obdajajo Mežsko dolino na severni strani, od št. Danijela preko Strojne in Steharskega vrha, se je moral navdušiti nad lepoto tega našega obmejnega kotička. Malokdaj pa, ki bolje ne pozna teh krajev, more vedeti, koliko je tu posejane gorja in bede. Mala, neznatna in silno raztresena je gorska vasica Selenberg (Selenberg) na južnem pobočju Strojne, dobila je pa pred dvema letoma svojo samostojno prosvetno postojanko — enooddelno šolo. S tem je bilo pomagane mladini, ki ji odslej ni treba več obiskovati oddaljenih šol na Strojni in v Guštanj. Šola je začasno nameščena v kmečki hiši, kar seveda ne odgovarja higienskim predpisom, vendar je že v teku akcija za postavitev novega šolskega poslopja. Upanje je, da ne bo ostalo samo pri akciji, če bo le dovolj razumevanja na merodajnih mestih za gradnjo novega »graničnega stebrca« na naši severni meji. — Pomen prirejanja božičnice je zlasti na naših obmejnih šolah izredno velik. Tudi letos je naša božičnica, tretja po številu, lepo uspeša. Zahvaljujem se na tem mestu vsem, ki so na ta ali oni način podprli našo božičnico. »Slovenska straža« je darovala blaga v vrednosti 1796 čin, Družba sv. Cirila in Metoda v vrednosti 1160 din, nadalje so prispevali še: kr. banska uprava, kraj. šol. odbor in številni zasebniki. Posebno »Slovenska straža« je kljub težkim časom prispevala lep delež, za kar smo ji prav posebno hvaležni. Vsem, ki ste se nas spomnili, se še enkrat v imenu obdarovancev, njihovih staršev in drž. ljudske šole na Selenbergu iskreno zahvaljujem v upanju, da se hoste našim prošnjam tudi v bodoče odzvati. — Šolski upravitelj.

Zahvala

Vsem, ki so nam ob težki izgubi preljubljene soproge, odnosno mame, gospe

Marije Dolenc roj. Schnerch

izkazali svoje sočustvovanje, naju ustno ali pismeno tolažili, pokojnico spemili na njeni zadnji poti, ji položili na grob krasne cvetja, g. pevcem Akademskega pevskega društva za ganljivi žalostinki — vsem in vsakomur izrekajo svojo najiskrenejšo zahvalo.

Več svetlih maš za mir in pokoj duše nepozabne pokojnice bo po njeni lastni odredbi branil v Križankah, prva bo v petek, dne 10. januarja 1941 ob osmih zjutraj.

Ljubljana, dne 8. januarja 1941.

Prof. dr. Metod Dolenc, mag. pharm. Marija Dolenc.

Ljubljanska ženska bolnišnica v l. 1940

V porodnišnici je bilo 2073 porodov - Od porodnic je v bolnišnici umrla samo ena

Državna bolnišnica za ženske bolezni v Ljubljani je namenjena dvema nalogama: eden njenih oddelkov skrbi za porodnice, drugi pa služi zdravljenju posebnih ženskih bolezni.

V porodnišnici je bilo lansko leto 2073 porodov. To visoko število porodov znova dokazuje, da neprestano raste število mater, ki se v svojih težkih trenutkih raje zatekajo v porodniški zavod, kakor da bi rodile doma. Čeravno se je lansko leto otvorila v Ljubljani nova porodnišnica, je bilo vendar v ženski bolnišnici 15 porodov več kakor predlanskim. Stremiljenje naših žena zaupati se varnemu porodniškemu vodstvu v zavodu, najlepše dokazuje kratak pregled razvoja ljubljanske porodnišnice v prvih 4 desetletjih tega stoletja. Leta 1900 je bilo v bolnišnici okroglo 200 porodov, leta 1910 jih je bilo 450, deset let pozneje leta 1920 že 893, leta 1930 je število porodov poskočilo na 1837 in preteklo leto 1940 je porodnišnica nudila pomoč 2073 porodicam. V zadnjem desetletju od l. 1931 do leta 1940 se je število porodov dvignilo za 7000. V zadnjih desetletjih je ljubljanska porodnišnica oskrbelo skupno 18.988 porodov. V 40 letih se je dvignilo število porodov od 200 na 2000, število porodov se je torej podesetorilo.

V začetku tega stoletja je vsaka 85. porodnica iz nekdane dežele Kranjske rodila v ljubljanski porodnišnici, lansko leto pa že vsaka 12. iz sedanje dravske banovine. V letu 1900 je bilo namreč na teritoriju dežele Kranjske okoli 17.000 porodov, dočim jih je na teritoriju sedanje dravske banovine v zadnjih letih približno po 25.000. Ta primerjava zgovorno dokazuje, kako zelo je zrastle pomen porodnišnice za materinstvo. Porodnišnice — in ne samo ljubljanska — so postale izredno važne ne samo za nepravilne porode, ampak tudi za popolnoma zdrave. S tem razvojem moramo računati tudi za bodoče in posvetiti vso pažnjo sedanjim in novim porodnišnicam, kajti sila razmer rešuje vprašanje, ali žena bolj varno rodi doma ali v zavodu, v tem pravcu, da postajajo porodi v zavodih vedno pogostejši.

Važnost ljubljanske porodnišnice dovolj poudarja že dejstvo, da je bilo v njej lansko leto nad 2000 porodov. Še bolj pa se njen pomen vidi v tem, da je v tem zavodu v zadnjih dveh desetletjih izpopolnilo svoje porodniško znanje okoli 400 zdravnikov in 307 babic, ki sedaj v privatni hiši in na podeželju izkoriščajo svojo v zavodu pridobljeno skušnjo in korist slovenskim materam. Poleg neposredne pomoči pri vsakem dananjšem slovenskem porodu nudi ljubljanska porodnišnica posredno po zdravniških in babičah tudi mnogim tisočim drugih porodic svojo strokovno pomoč.

Lansko leto je zapustilo porodnišnico 1977 zdravih novorojenčkov. Porodna izguba novorojenčkov znaša nekaj nad 6%; mrtvorjenih je bilo namreč 66 otrok, 66 pa jih je umrlo v prvih dneh po rojstvu. Ta izguba je sicer znatno manjša, nego je bila v nekaterih prejšnjih letih, ko je dosegla

do 10%, vendar je pa še vedno tako velika, da je treba misliti, kako bi se dala še zmanjšati, kajti dandanes, ko nam splošna statistika kaže, da se vsako leto rodi manj otrok, je vsako novorojeno bitje še mnogo dragocenejše, nego je bilo poprej, ko so matere dajale narodu mnogo več pomladka. K izboljšanju bo mogla porodnišnica le prav malo prispevati. Višek tega, kar more strokovna pomoč doseči ob porodu, je že skoraj dosežen. Le prav izjemoma se še dogodi, da je življenje otroka izgubljeno, ker mu porodniška stroka s svojimi modernimi metodami ne more pomagati. Treba bo poseči nazaj prav do spočetja. Pri ženinah in nevestah in pozneje pri nosečih ženah bo treba še marsikaj ukreniti, da se porodne izgube znižajo na najnižjo mero. Potreba bo pa tudi, da se z večjo intenzivnostjo in z dobro premišljenim načrtom potrudimo, da ostanjejo krepi in zdravi vsi novorojenčki, ki zapuščajo naše porodnišnice ali ki se porajajo v domači hiši. V okviru tega obsežnega sistema za varstvo materinstva bi morala biti dodeljena ljubljanski porodnišnici posebno važna vloga kot nekakemu osrednjemu materinskemu zavodu. Njej pripada ne samo skrb za individualno varnost matere in njenega otroka, ampak tudi skrb za kolektivno narodno materinstvo.

V letu 1940 je umrla v porodnišnici ena sama porodnica. Zavod je v tem pogledu dosegel rezultat, ki ga ne smemo vzeti kot pravilo. Izgube materinstva so v resnici mnogo večje. Od mater, ki so poročile v zavodu, jih je namreč nekaj umrlo po odhodu iz zavoda, in sicer zaradi bolezni, ki so se s porodom poslalsale. Razen tega je umrlo na ginekološkem oddelku 10 mater po splavih in dve po porodu, ki se je izvršil zunaj zavoda. Lepi uspehi porodnišnice nas ne smejo zapeljati, da bi nevarnost materinstva podcenjevali, in ne smejo vzbuditi mnenja, da se že dovolj stori za porodništvo.

V strokovnem pogledu nudi lanskoletno delo porodnišnice sledečo sliko: Od 2073 porodic jih je rodilo v nepravilni legi 178. Nekatero od teh nepravilnih leg so že same na sebi prav težke in nevarne porodne komplikacije, tako na primer čelne, prečne, zadnjične. Razen tega je bilo težko kompliciranih še 342 porodov, pri katerih so obstajale nepravilnosti pri sedežu placente, tesne medenice, atonije, eklampsija itd. Skupno je bila pri vsaki četrth porodnici kakor težja in nevarnejša komplikacija. Mnogim težkim nepravilnostim odgovarja veliko število večjih porodniških operacij, ki so bile potrebne, da se reši ali mati ali otrok ali pa oba skupaj. Zavodni zdravniki so izvršili 360 večjih operacij, med njimi 42 krat klesče, 14 krat carski prerez, 28 krat obrat, itd.

Na oddelku, ki je namenjen zdravljenju ženskih bolezni, to je na ginekološkem oddelku, se je oskrbovalo 1999 bolnic. Med njimi so na prvem mestu po številu in po nevarnosti obolenja splavi. 585, to je nad ena četrtnina vseh bolnic je bila

potrebna bolniške oskrbe zaradi splava. Če pa pristojemo k temu še one ženske, ki so se zdravile v bolnišnici zato, ker so jim prejšnji splavi zapustili težke bolezenske posledice, lahko ugotovimo, da je bilo nad polovico vseh sprejetih žensk sprejetih zaradi splava. To je ugotovitev, ki jasno kaže, v kakšni težki krizi se nahaja materinstvo in kako težke so posledice splava za zdravje žen. In ne samo za zdravje. Tudi življenjska nevarnost splava je izredno velika. Od 585 žen jih je umrlo zaradi splava 10. Umrljivost po splavu znaša v ženski bolnišnici eno na 60, dočim znaša umrljivost po porodu eno na 2000. V tem pojavu tiči največja rakarna sodobnega človeštva.

V primeri s številom splavov je število pravih rakov ali karcinomov nizko. Lansko leto je prišlo v žensko bolnišnico 85 žensk z rakovo boleznijo. Ker se da rak izlečiti le tedaj, če pride za rakom obolela ženska o pravem času, ko bolezen še ni preveč napredovala, v bolniško oskrbo, je treba ugotoviti, da pride na primer pri raku materničnega vratu le nekako polovica žen v takem stanju v bolnišnico, da je še mogoče izvršiti radikalno operacijo in tako ženo z veliko verjetnostjo rešiti prezgodnje smrti. Približno 10% onih žensk, ki jih ne moremo več operirati, bi se še dalo rešiti, če bi bolnišnica imela na razpolago za to primerna sredstva. Vsi dosedanjí poskusi, opremiti bolnišnico s temi sredstvi, so bili brezuspešni.

Kako veliko je število drugih ženskih bolezni, pri katerih je potrebna in uspešna operacija, dokazuje visoko število operacij, izvršenih tekom leta 1940. Bilo jih je 1342. Med njimi je bilo 180 prav težkih, ki se dajo napraviti le po prerezu trebušnih sten.

Hripa - bolezen vojnih časov

Letošnjo zimo se zopet pojavlja hripa, ki je že vrlega mnoge na bolniško posteljo, nekatere pa celo poslala v prerani grob. Zadnji hudi val mraza in hudi prekrat vremena z močnim jugom je tudi pri nas število bolezenskih primerov zaradi hripe hudo povečal. Skoraj v vsaki družini imajo vsaj po enega bolnika, čeprav morda kdo iz korajže ne leže v posteljo. Kljub temu seveda bolnik ni sposoben za nobeno delo, izpostavlja se kvečjemu nevarnosti, da resno oboli. Ta naval hripe v zadnjem tednu so hudo občutili tudi zdravniki, ki imajo polne roke dela in komaj utegnemo obiskati vse bolnike, ki večinoma leže vsi zaradi hripe. Najhuje pri tem je to, da zdravniki sami ne morejo mnogo pomagati in da je skoraj vse, kar morejo storiti, to, da pazijo na razvoj bolezni in da svetujejo previdnost ter dajejo potrebna navodila, da se bolezen ne poslaba.

Mrzli val se zopet bliža

Prav te dni je zajel izredno hud mrzel val skandinavske dežele, kjer so namerili mraza že do -50° C. Ta mrzli val polagoma pritiska proti jugu in bo v nekaj dnevih prodril v Nemčijo in nato zopet po nekaj dneh čez Alpe do nas. Koliko se bo mrzli val na tej dolgi poti unesel, ne vemo, gotovo pa je, da bo še vedno presneto leden. Na vsak način lahko pričakujemo, da bomo doživeli v kratkem zopet hud skok v temperaturi. Prav skakanje iz juga v hud mraz in obratno pa je po dosedanjih izkušnjah za mnoge najbolj nevaren čas, da si kar tako mimogrede nalezijo hripo. To ni nazadnje nič čudnega, saj je znanost ugotovila, da ima človek v splošnem prav malo odpornosti proti tej neprijetni bolezni, ki jo povzroča izredno majhna nevidna klica. Prav zaradi tega se bolezen, kadar nastopi, hitro razširi. Značilno pa je, da klica, ki povzroča hripo, hitro menja svoje značilnosti, zaradi česar dobiva bolezen v raznih krajih različne oblike. Hripa se širi od človeka na človeka, največ s kašljanjem in kihanjem. Tri dni po infekciji pa hripa že izbruhne.

Znaki hripe

Spočetka je težko razlikovati med hripo in prehladom. Vendar ima hripa nekaj značilnosti, ki jih tudi nestrokovnjak lahko opazi. Navadno hitro naraste temperatura, bolnik se v splošnem počuti zelo slabo; v nosu in grlu ima katar, ki ga spremlja močan kašelj, česlo se pridružijo tem znakom še bolečine v glavi, križu in udih.

Ni pa vedno potrebno, da hripa pri bolniku vedno izbruhne s temi znaki. Marsikateri bolnik se niti ne zaveda, da ima hripo, in jo včasih tudi preboli, ne da bi bil legel in jo zdravil. V takih primerih hripa lahko postane dokaj nevarna. Zanimarjena hripa se lahko razvije v bolezen na pljučih, ki se konča lahko celo s smrtjo. Na drugi strani pa hripa rada povzroča nerodne komplikacije.

»Sladkor in rum — enkrat, gospodična Seethaler!« je naročil natak.

Pogledal je istočasno na blagajniško mizo in začuden vprašal:

»Kakšen zemljevid pa imate?«

»Da, zemljevid Kitajske.«

»Cemu rabite zemljevid Kitajske? Menda ne mislite odpotovati na Kitajsko?«

Agnes mu je pojasnila: »Zemljepis me zanima. Pravkar sem našla Peking.«

Hansa se ni pozabila. Ker že ni mogla biti pri njem, je vsaj v mislih hodila po njegovih stopinjah. Proučevala je kraje in dežele, koder je živel. Na ta način je lažje čakala. Še vedno je bila pripravljena, da se bo z njim sešla in da bo z njim srečana.

»Kako je z vami, Agnes?« je vprašal natak.

»Dobro!« je odvrnila smehljaje.

»Kako se počuti mali Hansi?« je še spraševal natak.

»Hvala, tudi zelo dobro,« je odvrnila in obraz ji je zasijal od sreče. Pred očmi ji je stopila podoba malega dečka. Predstavljala si ga je, kako se igra zadovoljno in brezskrbno v majhnem podeželskem mestecu, kjer je v oskrbi pri neki dobri stari ženi.

Okrog hiše so sami lepi zeleni travniki in njen mali Hansi skače po njih. Ko je utrujen, se vsede pod drevo in listje mu pada po bujnih lepih laseh. Dečku se zdi to prijetno in od veselja vriska in ploska z ročicama.

Malo kavarno je Agnes Seethaler vodila sama. Vse poslovanje se je vršilo pod njenim nadzorstvom. Imela ljubeznost, taktnost in uvidenosti se je smela zlahka, da je kupčija tako lepo napredovala. Vsak dan je šlo bolje. Vendar pa se je kljub temu nekdo našel, ki ji je očital, da je skopa. To je bila neka njena prijateljica.

»Tako ljubeznivega obraza ste, da človek ni kdor ne bi mogel sklepati, da ste tako skopi,« ji je govorila.

Ogl. reg. pod S. B. 1318 od 15. XII. 1939

Kakor vsako leto, tako si tudi letos želi ženska bolnišnica za prihodnje leto marsikaj, da se izpopolni in postane v resnici moderen zavod za porodništvo in ginekologijo. Od mnogih želj bi se dale nekatere najnujnejše izpolniti brez večjih denarnih žrtv. V korist novorojenčkov bi se dala urediti posebna postaja za novorojenčke. V korist mater in otrok bi se dala oživiti posebna posvetovalnica in čakalnica za noseče žene. V korist onih žen, ki jih rak prezgodaj trga iz njihovih družin, bi se dala oprema bolnišnice izpopolniti in modernizirati sodobnim zahtevam ginekologije primerno. To so tri želje, ki so lahko izpolnjive, če se prizna materinstvo za najvažnejši činitelj v bodočnosti naroda.

Lansko poletje je Nj. kr. Vis. kneginja Olga počastila zavod s svojim obiskom. Domača kronika s ponosom beleži visoki obisk.

Krepkim bolj nevarna

Prav dejstvo, da hripa nastopa rada zavrtno, povzroča v veliki meri, da so njene žrtve krepki in mladi ljudje, ki se za vsako malenkost takoj še ne vležejo v posteljo. Ti bolezen spočetka zanemarijo in to se jim kasneje maščuje. To je pokazala tudi statistika smrtnih primerov silne epidemije hripe, ki je divjala leta 1918 kot španskega tuda pri nas. Na drugi strani pa smatrajo zdravniki, da so slabotni in starejši ljudje bolj pripravljani na boj z raznimi bolezenskimi klicami, kakor krepki in zdravi ljudje.

Postelja — najvažnejše zdravilo

Nastane seveda vprašanje, kako naj se varujemo hripe in kako naj jo zdravimo. Varovali se hripe zanesljivo ne moremo v času, ko razsaja okrog nas. Če še tako pazimo, se je lahko mimogrede nalezemo. Pač pa storimo lahko marsikaj, da preprečimo neprijeten razvoj bolezni, če pravčasno spoznamo, da smo se nalezli hripe. V tem primeru je edino priporočljivo zdravilo postelja, v kateri naj bolnik ostane tako dolgo, dokler ne bo temperatura zopet normalna. Pri resnejših obolenjih je seveda treba poklicati na posvet zdravnika, ki bo gotovo dal najbolj primerna navodila in predpisal potrebna zdravila. Je pa in ostane najbolj zanesljivo zdravilo hripe počitek in mir, ki ga da bolniku le — postelja.

Domača sredstva

Kdor misli, da se ga je lotila hripa, pa se ne počuti prav hudo bolan, si lahko pomaga tudi brez zdravnika. Zaveda naj se le, da zlepa ni tako zahrbita bolezen kakor hripa, če vstanemo s postelje, preden smo jo popolnoma pregnali. Navadne posledice hripe, ki je nismo ozdravili do konca, so slabotnost, živčne motnje, nespečnost, slaba prebava itd. Domača sredstva za zdravljenje hripe bi bila naslednja: bolnik naj se takoj okopije v gorki vodi ali pa naj mu napravijo tople obkladke čez vse telo ter se naj poskuša nato v postelji eno ali dve uri počleno potiti. Pri tem naj pije vroč čaj, ki je najboljši bezgov, lipov ali kamilicni. Primerna je tudi vroča limonada. Naslednji dan bolnik kopelj lahko ponovi, če je še potrebno. Pazi naj, da pri tem ne bo zaprt. V takem primeru naj pije čaje, ki so za to priporočljivi. Prehrana bolnika, ki ga je napadla hripa mora biti lahka. V splošnem naj je le juhe, kompot, mleko, mlečne jedi. Za žejno naj pije limonado in kruhovo vodo. Kruhovo vodo napravimo na ta način, da namočimo skorje od črne kruha za eno uro v vodi, nato vodo ocedimo in bolnik jo hladno lahko pije. Kruhova voda zelo hladi žejno. Po potrebi jo lahko še osladkamo. Sicer pa naj poskuša bolnik čim več počivati in spati. Važno je, da je v bolnikovi sobi vedno svež zrak. Če ni mraz prav izredno hud, je najbolje, če je okno vedno na pol odprto, vendar tako, da preprih ne moti bolnika. Če to ni mogoče, potem je treba bolniško sobo vsaj zjutraj, opoldne in zvečer temeljito prezračiti.

Ta enostavna navodila v večini primerov zaležejo, če gre bolnik pravočasno v posteljo. V takih primerih hripa tudi mine brez posledic. Kakor hitro pa bi se hotela bolezen slabšati, pa je dolžnost vsakega, da pokliče zdravnika. Izkušnje hude španske iz leta 1918 so gotovo vsem še v spominu in če imamo letos zopet smolo, da vzporedno z vojno v Evropi nastopa tudi hripa, tedaj naj storimo vsaj to, kar moremo, da ne bomo po nepotrebnem objokovali nepotrebnih žrtv te zavrtno bolezni.

Na Grškem so odkrili prastaro mesto Lymnes-Komo

Iz Kastorije poročajo, da so odkrili prastaro mesto Lymnes-Komo, ki je bilo pred 2500 leti sedež kralja Arhelaja. Mesto samo pa da je bilo ustanovljeno pred 4500 leti. Mesto so odkrili pri izsuševanju Kastorijskega jezera. Da bi imeli čimveč rodovitne zemlje, so začeli tamonjši kmetje izsuševati omenjeno jezero. Izkopali so več jarkov, ki so odvajali vodo. Ko je vodna gladina globoko padla, so zagledali lesene stebre, ki so štrleli iz vode. Kmetje so najprej menili, da so to ostanke kakšnega starega gozda. Na prigovarjanje kastorijskega metropolitisa so poklicali znanega grškega arheologa Keramopulosa iz Aten, ki je dognal, da so to ostanke starega grškega mesta Lymnes-Komo, ki ga je popisal že zgodovinar Tukidides.

Badnjak na dvoru v Belgradu

Na levi: Nj. Vel. kralj Peter II. posipa z žitom vojake, ki so mu pripeljali badnjak. — Na desni: Nj. kralj. Visočanstvo knez namestnik Pavle, kneginja Olga, knez Nikola in princeznja Jelisaveta čakajo pred belim dvorom na badnjak.

Njeno življenje

Povest o veliki ljubezni po istoimenskem filmu Pavle Wessely

Dolgo je še mahal iz vlaka, toda Agnes ni opazil. Nato je izstopila iz kota, kamor se je skrila, da je Karli ne bi opazil. Vendar pa je slišala, ko je Karli, hiteč mimo nje, govoril damama:

»Hvala Bogu, da je odšel! Bal sem se že, da se bo kaj zgodilo.«

»Kaj naj bi se zgodilo?« je vprašala ena od njiju.

»Gallasi so, kar se tiče porok, precejšnji demokraci.« se je glasil odgovor.

»Sele sedaj je Agnes izgubila oblast nad seboj. Temno ji je postalo pred očmi in padla je na klop na peronu. Neki nosač ji je priskočil na pomoč.«

»Ali vam je slabo? Vam naj pomagam?« se ji je ponudil.

»Ne,« je odgovorila, ko je prišla k zavesti.

»Samo nekoliko sem se odpočila... težko hodim.«

Vstala je in krenila v mesto, ki jo je sprejelo brezbrzično kot vsakega drugega. Malo dekle iz podeželja je ostalo samo v vlemestu...

Med velikimi, razkošnimi lokali centra je ležala kavarna, skrita v nekem slabo vidnem kotu, kot bi se sramovala svoje skromnosti pred veličastnimi konkurenti. Toda ta mala kavarna je bila polna ljudi. Natakarji so hiteli med mizami in se večje izogibali, saj je bilo tako polno, da se je bilo kaj težko preriniti.

Za blagajno je sedela Agnes... Kavarna je bila njena.

Mlado podeželsko dekle se torej v vlemestu

ni izgubilo. Mnogo let je morala trpeti in vztrajati, da si je mogla nabaviti svoj lokal. Srečno je prestala vse preizkušnje in sedaj je bila samostojna...

Droblne novice

Koledar

Cetrtek, 9. januarja: Julijan, mučenik; Basilijsa, devica in mučenica; Peter, škof; Marcijana, devica in mučenica.

Petek, 10. januarja: Agaton, papež; Viljem, škof; Gregor X., papež.

Letopis

9. januarja 1072. l. je bila ustanovljena krška škofija na Koroškem, njen sedež je v Celoveu.
9. januarja 1856. l. se je rodil v Globokem pri Rimskih Toplicah Anton Aškerc, slovenski pesnik-epik in literarni kritik.
9. januarja 1873. l. je umrl v Chislehurstu pri Londonu nečak velikega Korzičana Napoleon III., francoski cesar (1851-1870). Poraz v francosko-nemški vojni leta 1870 ga je oropal prestola in ga pognal v tujino, kjer je tudi končal svojo življenjsko pot.
9. januarja 1927. l. je umrl Houston Stewart Chamberlain, nemški kulturni kritik in zgodovinar, po rodu Anglež. V svojih delih je skušal dokazati prvenstvo nordijske rase. Duh nordijske rase je po njegovem mnenju edina stvariteljska moč evropske kulture.

Novi grobovi

- † V Ljubljani je umrl gospod Josip Bevc, dimnikarski mojster, star šele 43 let. Pogreb bo v petek, 10. januarja ob pol štiri popoldne v Zal, kapela sv. Nikolaja.
- † V Ljubljani je umrla gđ. Marija Boucon, poštna uradnica v p. Pogreb bo v petek ob pol petih popoldne v Zal, kapela sv. Andreja.
- † V Ljubljani je umrl gospod Ivan Arbi, pekovski mojster. Pogreb bo danes ob 3 popoldne v Zal, kapela sv. Andreja. — Po kratki boleznii je umrla gospa Marija Strupar, roj. Kunster. Pogreb bo danes ob 4 popoldne v Zal, kapela sv. Kristofa.
- † V Ložu pri Raketi je mirno v Gospodu zaspala gospa Marija Skrbec, roj. Vivoda. Pokopali jo bodo danes ob 3 popoldne na pokopališču pri Sv. Roku.
- † V Kropi je mirno v Gospodu zaspala gospa Terezija Lazar, posestnica in mesarica. Pokopali jo bodo v petek, ob 4 popoldne na pokopališču sv. Lenarta v Kropi.
- † V Slovenjem Gradcu je umrl gospod Franc Tretjak, upravni official v p., posestnik in lesni trgovec. Pokopali so ga na praznik Sv. Treh kraljev na starotrškem pokopališču.
- Naj jim sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

- = Poročila sta se na praznik svetih Treh kraljev v farni cerkvi v Rečici ob Savinji učitelj g. Sveglje Stefan in učiteljica gospodična Stiglic Jožica. Poročil ju je nevestin bratranec g. Stiglic, mladoporočencema, ki sta iz uglednih krščanskih družin, želimo obilo sreče.
- = Imenovan je bil za kapetana korvete g. Zenon V. Adamič, Čestitamo!
- = V Rajhenburgu sta se poročila g. Milko Krizman, okrajni podnačelnik v Brežicah, in gospodična Vera Slaparjeva, profesorica v Ptuj. Mlademu paru želimo obilo sreče in božjega blagoslova.
- Za malave zobe**, za prenežno dlesen, tudi za piškavost zob uporabljajte zdravilno pasto PARADENTIN, ki razkužuje ustno duplino. Dobiva se v drogeriji Gregorič, Ljubljana, po Din 16.—. Glavno skladišče: Laboratorij „Vis-Vit“, Zagreb, Langov trg 3.

- = Namesto venca na grob blagopokojnega voditelja slovenskega naroda dr. Antona Korošca je daroval minister n. r. g. Dimitrije Mačaršević 500 din za reveže župnije Begunje pri Lescach.
- = Odbor občine Kamniška Bistrica je namesto venca na grob blagopok. preds. senata in min. prosv. g. dr. Antona Korošca daroval za revne solarje na Gozdu 800 din, za kar se sol. upr. toplo zahvaljuje.
- = Slike pokojnega dr. Antona Korošca v velikosti 53x66 v bakrotisku je založila Prosvetna zveza v Ljubljani. Slike so se izredno dobro posrečile in predstavljajo našega pokojnega voditelja kakor je izgledal leta 1937. Delo je izdelala Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani res mojstrsko. Cena slike je 40 din, kar je izredno nizko v primeru z velikostjo in lepoto slike. Ker je naš pokojni voditelj obudil vse naše prosvetne organizacije leta 1935. k novemu življenju, zato je dolžnost vseh prosvetnih društev, kjerkoli se zbirajo člani in

Božičnica v banovinskem deškem zavodu na Selu v Ljubljani

Na praznik sv. Treh kraljev je priredilo banovinsko deško vzgojevališče na Selu za svoje gojence prisrčno, družinsko božičnico, katere se je udeležil tudi gospod ban dr. Marko Natlačen, inšpektor salezijanske družbe Ivan Špan, sateljanec iz Rakovnika in Mladinskega doma na Kodeljerm, sestre Hère Marije Pomočnice in številno občinstvo. Velika zavodova dvorana je bila čisto polna.

Prireditve je otvorila godba gojencev; nato je pozdravil predstojnik zavoda gospod bana s toplimi besedami. Zahvalil se mu je za dosedanja skrb in gmotno pomoč ter poudaril, da je posebno pri današnjih okoliščinah in pomanjkanju podpore zavodu potrebna, da more vsi svojo vzgojno nalogo. Izrazil je ob koncu željo: Naj Bog obilo poplača gospodu banu in drugim dobrotnikom, kar store za ta zavod, in naj ohrani gospoda bana zavodu in naši slovenski banovini.

Ljubka božična igra »Čudo božične noči« nam je predstavila v štirih pestrih slikah pravljico o gorskem duhu v Gorjancih in o življenju palčkov v božični noči. Prav lep vtis so napravili mali igralci v prvi in drugi sliki s svojim pogumnim nastopom. Oder je bil za to priliko okusno prirejen.

Lepa je bila zborna deklamacija »Zahvala«. V imenu tovarišev je pozdravilo sedem gojencev okusno okrašeno božično drevesce, ki se je šibilo raznih slaščic in okraskov, nato so se zahvalili gospodu banu in predstojnikom zavoda. Sopek svežih nageljinov v zelenju, ovit s slovenskim trakom, je ob koncu deklamacije sprejel gospod ban z vidnim veseljem.

Med navdušenimi izrazi radosti s katerimi so gojenci pozdravljali, je stopil gospod ban k mizici, ki je stala na malem odru ob božičnem drevescu,

članice naših organizacij, odsekov in krožkov, da obesimo sliko našega častnega predsednika. Prav tako pa je dolžnost sleherne slovenske občine, da visi podoba našega narodnega voditelja, ki je pripeljal naš narod v narodno državo Jugoslavijo, v občinski pisarni. V ta namen bo Prosvetna zveza v bližnjih dneh razposlala sliko vsem prosvetnim društvom in vsem občinam v Dravski banovini. Upamo, da ne bo nobenega društva in nobene občine, ki bi sliko vrnila. Ker je slika izšla v omejeni izdaji in bo s tem, da jo nabavijo društva in občine, skoraj razprodana, zato opozarjamo tudi razne zadrage, hranilnice in posojilnice, razne prijatelje in častilce našega narodnega voditelja, da si pravočasno sliko nabavijo pri Prosvetni zvezi v Ljubljani, Miklošičeva 7.

Posebno pazite, kaj bolnik pije!

Pijača ni le za zdravega človeka zelo važna, temveč tudi za bolnika mnogokrat važnejša od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim čišče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna **ono z rdečimi srci!**

Prospecte in vsa potrebna navodila za domače zdravljenje Vam pošlje gratis in radevolje Uprava zdravilnega kopališča **SLATINA RADENCI**

— Pomagajmo revnim jetičnim! Še imamo dobrih in plemenitih src. Žalosti med Slovenci, čeprav smo razmeroma siromašni in ne razpolagamo z dobrinami kakor drugi, ki imajo vsega na pretek. Toda velikodušni smo in mehkočuteča srca imamo. Vsak dan čitamo o zbirkah za dobrodelne namene. Smrti primeri zaslužnih bodočih k novemu življenju in lajšajo bedo ubogim in zapuščenim. Ta vsega priznanja vredni pojav smo imeli priliko ugotoviti posebno ob izgubi velezaslužnega našega dr. Antona Korošca. Društvo slepih, Društvo gluhih, Družba sv. Cirila in Metoda, Unija za zaščito dece, Rdeči križ in mnogo drugih koristnih humanitarnih ustanov z ljubljanskimi reveži vred je bilo geležnih izdatnih pomoči v denarnih in drugačnih prispevkih. In prav je tako. Obstoje in uspešno delovanje vseh teh organizacij sta odvisna v prvi vrsti od podpor dobrošernih javnosti. Kadar bi odrekla javnost, bi bilo več ali manj izpodrežano tudi delovanje teh ustanov. Vendar pa moramo pri tej priliki podčrtati tudi ogromne potrebe protituberkulne skrbi, ki je osrečoteno v delovanju Protituberkulne zveze v Ljubljani. Namen in cilji te organizacije so znani: pomagati siromašnim jetičnim bolnikom in njihovim družinam. Na žalost pa so le redki tisti, ki se spominjajo izven vsakoletnega protituberkulnega tedna te važne človekoljubne organizacije s kakšnim prispevkom, čeprav se vrste v našem življenju dogodi, katerih pomen bi moral naravnost podpirati pot k dobrodelnosti. Morale, krsti, smrti primeri itd., naj bi zlasti pri imovitejših slojih ne bili nikdar pozabljeni, preden se nismo dejanski odločili revnim jetičnim bolnikom. Tudi smrt našega največjega Slovenca in Jugoslovana dr. Korošca bi morala odjekniti v spominu na potrebe protijetične borbe. Še živi med nami njegov duh in ne bo nikdar zamrl. In še vedno trka in bo trkala Protituberkulna zveza na usmiljena in dobra srca: Spomnite se siromašnih jetičnih bolnikov in darujte! — Protituberkulna zveza v Ljubljani (Ček. rač. Pošt. hranilnice št. 15131).

— Proti kašlju se priporočajo prsne karamelo »RAVE«. Originalni zavrtki po 5 din v apotekah. Zahtevajte izrecno prsne karamelo domače tovarne Rave.

Parfumerija „Venus“ posluje sedaj v palači Bate

Ljubljana, 9. januarja

Gledališče

Drama. Četrtek, 9. jan.: »Cigani«. Red B. — Petek, 10. jan.: Zaprt. — Sobota, 11. jan.: »Krog s kredo«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Nedelja, 12. jan., ob 15: »Cigani«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20: »Romeo in Julija«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera. Četrtek, 9. jan.: »Carmen«. Red. Četrtek. — Petek, 10. jan.: Akademija v korist Zimske pomoči. Prireditve Zdrženja gledaliških igralcev in Ljubljanske filharmonije. Izven.

Radio Ljubljana

Četrtek, 9. januarja: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. 12 Vesel drobič (plošče). 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 Opoldanski koncert Rad. ork. 14 Poročila. 17.30 Pisan spored Rad. ork. 18.40 Slovenščina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). 19 Napovedi, poročila. 19.25 Nac. ura. 19.50 Deset minut zabave. 20 Klavirski koncert: g. prof. Pančo Vladigerov. 20.45 Reprodukcijski koncert simfonične glasbe. 22 Napovedi, poročila. Konec ob 22.20.

Drugi programi

Četrtek, 9. jan. Belgrad: 21.10 Godala — Zagreb: 20 Plesna gl. — Beromünster: 21.10 Ork. konc. — Budimpešta: 18.15 Plesna gl. — Praga: 18.05 Beethovenov kvartet — Rim: 20.40 Opera — Sofija: 21 Beethovenove skladbe — Sottoca: 17.20 Plesna gl. — Stockholm: 19.30 Rapsodija. — Belgrajska kratkavalovna postaja: YUA, YUE (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Prireditve in zabave

Klavirski koncert pianistke Branke Musulin bo v ponedeljek, 13. t. m. v mali filharmonični dvorani. Spored priobčimo.

Predavanja

O aktualnih nameščenskih vprašanjih bo predaval g. Ivan Tavčar drvi ob 8 v restavraciji pri Sestici pod okriljem Društva absolventov drž. trgovskih šol v Ljubljani. Absolventi, udeležite se tega zanimivega predavanja polnoštevilno!

O Palestini nam bo drvi ob 8 govoril univ. prof. dr. Andrej Snoj v farni dvorani (poleg šentjakobske cerkve). Vljudno vabimo vse člane in prijatelje društva. — Odbor šentjakobskega prosvetnega društva v Ljubljani.

Sadjarstvo in vrtnarsko društvo na Viču ima drvi ob 8 prvo predavanje v letošnji sezoni. Predaval bo g. Brečelnik o sadnih sortah. Predavanje bodo spremljale barvaste slike. Naslednje predavanje bo prihodnji četrtek.

Sestanki

FO Sv. Peter ima drvi ob osmih redni sestanek s predavanjem. Udeležba za vse člane obvezna.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Rešljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta 48.

Poizvedovanja

Izgubila se je kromarna zapetna ura od Zitnikove ulice po Tržaški cesti do Bleiweisove ceste. Odda naj se proti nagradi v Rožni dolini, cesta VIII št. 12 — Sedej.

družino je živel v miru, slogi in zadovoljstvu. Pred nedavnim se je njegov 22-letni sin Stjepan poročil z Milico Novkovič iz sosedne vasi Mracina. Odkar je prišla Milica v hišo, so bili prepripi na dnevnem redu. Medtem ko sta se prej oče in sin izvrstno razumela, je nastala sedaj med obema notranja zopnost, zakaj temperamentalna in oblastna Milica je popolnoma obvladala Stjepana in storila vse, da bi igrala prvo vlogo v hiši; zato je pogosto prišla v navzkrižje z očetom. Milica je privedla tako daleč, da je Stjepan začel sovražiti svojega očeta, ker mu je vedno pripovedovala, koliko mora trpeti pod hišnim redom starega Nikole. Nikola je pa imel tudi vzrok, da je bil nejevoljen z zadržanjem snaha, ker se je ta. namesto da bi doma delala, večkrat po cele ure potikal po vasi in so jo tudi večkrat videli v spremstvu nekega bogatega trgovca. Te dni je bila Milica spet več ur brez vzroka odsotna od doma, zato jo je stari Nikola trdo prijel in ji tudi očital, da ima ljubimca. Milica je seveda vzrojila, začela vpiti nad Nikolo in mu zagrozila, da ga bo zaklala kakor petelina. Nikola ji je odvrnil: »Zapomni si, da sem v hiši jaz gospodar in bom že poskrbel, da boš zapustila hišo, preden boš napravila še več gorja.« Milica je nato pograbila kol in udarila Nikolo, ki se je branil s stolom in potisnil Milico v kot sebe. Na Miličino vpitje je prihitel njen mož Stjepan, ki je brez pomisleka potegnil nož iz žepa in ga dvakrat zasedil očetu v prsa. Oče se je mrtve zgrudil na tla. Ko so prišli orožniki, je Milica zbežala k svojim staršem, vendar so jo Milica prijeli in skupaj s Stjepanom uklenjeno odvedli v zapre okrožnega sodišča v Karlovcu.

Talent.

»Gospod profesor, ali bi me hoteli učiti?«
»Kateri instrument pa igrate?«
»Radio in gramofon.«

— Službeni list kr. banske uprave dravske banovine prinaša v svojem tretjem kosu z dne 8. januarja 1941 uredbo o spremembah in dopolnitvah zakona o sodnih taksah, načrt za amortizacijo 3 odstotnih obveznic za likvidacijo kmetijskih dolgov za proračunsko leto 1940-41, maksimiranje cen olju in dovolitev uvoza in odobritev prodaje izolirnih aparatov tipa »Heeresatmer« ter tipa »K. G. Modell 130«.

— Pesem na čast sv. Družini. Izšla je ljudska pesem na čast sv. Družini. Pesem je tako preprosta in tako pevna, da jo bodo vsi znali, ko jo prvič slišijo. Samo besedila jim je treba. Besedilo je strogo cerkveno. Napev in besedilo je odobril in po-hvalil g. dr. Kimovec. — Napevu pesmi sv. Družine je pridejan odpev za litanije Matere božje, in sicer na čast Kraljici miru, kar bo zlasti v naših dneh zelo prav prišlo. Naroča se. Franciskanski samostan, Ljubljana. — Posamezni izvod velja 50 par. Kdor jih naroči sto, dobi tri za en dinar.

— Okrajnemu odboru Društva Rdečega križa v Murski Soboti so darovali za »Zimsko pomoč«: Veleposvetstvo Beltinci 200 din, Veleposvetstvo Rakičan 100 din; Občina Murska Sobotica 100 din; Občinska hranilnica Murska Sobotica 100 din; Obrtna zadruga, M. Sobotica, 100 din; Cvetič Janez, tovarnar, Murska Sobotica, 100 din; Štifter Ludvik, tovarnar, Murska Sobotica, 20 m različnega blaga. — Vsem plemenitim darovalcem se v imezu siromakov najtopleje zahvaljujemo! — Okrajni odbor Društva Rdečega križa v Murski Soboti je na božič razdelil med siromake 100 kg moke, 30 kg sladkorja, 4 kg kave in več zabojev franka. Dalje je obdaroval siromake deco v banovinski bolnišnici v Murski Soboti.

— Dobrim sreem! Kdo priskoči na pomoč revni materi sedmih otrok, ki zaradi bolezni ne more nuditi svoji družini niti najpotrebnejšega? Zaradi nestalnega zaslužka njihovega rednika se nahaja vsa družina v veliki stiski in največji bedi. Darove prosim na upravo »Slovenec«, kjer je tudi naslov družine.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim srca, ledvic, želodca, jeter, žolča, raznim katarom, normalizira notranje žile in živce ter čisti kri in organizem raznih strupov.

— Drzna tatvina v gostilni. Predčerašnjim dopoldne se je mudil v Hribarjevi gostilni v Smartnem ob Savi mehanik P. H. ter je posedal tudi v kuhinji. Ko ni bilo nobenega v kuhinji, je hitro vzel iz kuhinjske kredence železno ročno blagajno in jo popiljal. Fant pa ni imel sreče in so ga v Ljubljani še isti dan prijet. Blagajno, ki jo je ukradel, je sicer vrgel v Ljubljano, denar pa je dal spraviti znanki, pri kateri ga je policija tudi našla.

Po državi

* Zagreb potrebuje 200.000 kg soli na mesec. Včeraj smo poročali, da je v Zagrebu zmanjkalo soli. Že pred dvema mesecema je bila v Italiji naročena sol, pa ni prispela pravočasno. Šele pretekli ponedeljek je parnik, ki je vozil italijansko sol, priplul na Sušak. V torek so dobili v Zagreb 45.000 kg soli, na poti pa je še 210.000 kg soli iz Reke, kakor tudi gotova količina italijanske soli, ki je prispela na Sušak. Ker Zagreb porabi na mesec okrog 200.000 kg soli, bo sedaj vsaj za en mesec preskrbljen s soljo.

* Huda nesreča v Zagrebu. Čeprav je po zagrebških ulicah in cestah prepovedano sankanje, so se dva fanta in dve dekletki sankali po tuškanskem klanecu. V začetku je šlo vse lepo, ko so pa prisankali na podnožje klanca, je privozil nasproti avtomobil, ki ga je šofiral Franjo Pakec. Zastoj je poskušal šofer ustaviti motor, zastoj je poskušal tudi Vlado Kunovič, ki je prvi sedel na sankah ustaviti, sanki. Nesreče ni bilo več mogoče preprečiti. Trk je bil strahovit. Sanki so se popolnoma razbile, fanta in dekletki pa so krvavi obležali v snegu. Najhujše se je poškodoval Vlado Kunovič, ki je kmalu po prevozu v bolnišnico umrl. Slavica Metelko si je zlomila desno nogo, njen brat Ivan in Božidar Halagaj pa sta bila k sreči le lažje poškodovana.

* Smrtna nesreča pod lokomotivo. V torek zjutraj se je zgodila na zagrebškem tovarnem kolodvoru smrtna nesreča. 50-letni železničar Ivan Prodan je šel čez železniško progo, v tem hipu pa je privozila lokomotiva. Se preden se je Prodan mogel umakniti, ga je lokomotiva udarila in vrgla poleg tračnic. Nesrečnega Prodana so takoj prepeljali v bolnišnico, kjer mu pa niso mogli več pomagati in je kmalu izdihnil.

* Kaznovan mlinar. Na podlagi uredbe o pobijanju brezvestne špekulacije je bil kaznovan mlinar Josip Kohler iz vasi Tordinci pri Vinkovcih na tri mesece bivanja v Doljem Lapeu, sodišče pa mu je odmerilo še tri mesece zapora in 10.000 din denarne kazni. Pri Kohlerju so ob preiskavi našli 10 vagonov moke, ki jih ni prijavil kot zalogo, razen tega pa se je tudi pregrešil proti predpisom o mletju.

* Posledica branja kriminalnih romanov. Kmet Rade Dejanovič v bližini Novega Sada je prejel grozljivo pismo brez podpisa. Odposilatelj pisma je zahteval, da mora Dejanovič v 24 urah v nekem skednju pod določeno opako položiti 1500 dinarjev. Če Dejanovič tega ne bo storil, bo v najkrajšem času njegova hiša in gospodarska poslopja postala žrtev plamenov. Dejanovič je zadevo prijavil oblasti in ob določenem času se je v bližini skednja skrila obloščni stražnik, da bi prijel izsiljevalca. Stril je odbil polnoči. Do tega časa bi moral biti položen pod opeko čenar. Kmalu se je bližala temna postava skednju, toda preden je mogel stražnik prijeti sumljivega človeka, je ta že izginil v temi. Ker lopov ni šel v nastavljen past, je stražnik poizvedoval, kje je neznan pisec kupil papir in kuverto. Na ta način se je posrečilo ugotoviti, da je kmetijski fant Steva Cirin sestavil in odposlal grozljivo pismo. Cirin ni bil mla prestrašen, ko ga je stražnik aretiral. Od strahu je kar ječjal in povedal, da je z branjem kriminalnih romanov prišel na to nesrečno misel. Pisano in razhurljivo opisane dogodivščine so mu tako ugajale, da je sklenil postati gangster. Ker pa tudi gangster potrebuje obratni kapital, je napisal grozljivo pismo, da bi tako prišel do čenarja, s katerim bi si nakupil orodje, ki ga vsak gangster potrebuje.

* Zaradi žene postal morilec očeta. V Budincih pri Karlovcu se je te dni odigrala strašna družinska žalost v hiši uglednega kmeta Nikole Severince. Severinac, ki je že prekoračil 60 let, je bil daleč naokrog znan kot zgleden kmet in skrben družinski oče. S svojo številno

KULTURNI OBZORNIK

Guarini: Sveta znamenja

Liturgični obredi in Cerkveni blagoslovi so polni globokega pomena in svetih globin. So vidni izrazi nevidnih milosti, ki jih verniki po posredovanju Cerkve prejemamo od Kristusa. So sveta znamenja, s katerimi smo zaznamovani za člane velikega božjega občestva. Opravljamo jih dan za dan, iz leta v leto in zato se tako rado zgodi, da pozabimo skrito bistvo, da jih opravljamo brez prave zavednosti, kot navajene gibe. Delamo sveta znamenja, poslužujemo se posvečenih predmetov le prevečkrat vnanje in brez globljega odnosa. Naša želja pa mora biti, da bi te svete stvari, ki vežejo svet človekove prirode s svetom Milosti, čim globlje spoznali in doumeli. Da bi sveta znamenja delali vselej iz duše in srca.

Temu namenu služi prekrasna knjiga SVETA ZNAMENJA, ki jo je napisal vseučiliški profesor, znameniti liturgični pisatelj in pobornik katoliškega gibanja v Nemčiji Romano Guardini in smo jo sedaj izdali v slovenskem prevodu v založbi Jugoslovanske knjigarne.

Ta pomembna knjiga nam prinaša izbrušene, duhovite in praktične misli — kakor že naslov sam pove — o svetih znamenjih, o liturgičnih dejanjih in o prostoru, kjer se vršijo, o blagoslovljenih predmetih, ki služijo Cerkvi in nam.

Knjiga je razdeljena na 24 poglavij: Križ, Roka, Klečanje, Hoja, Stoja, Trkanje na prsi, Stop-

nice, Vrata, Sveča, Blagoslovljena voda, Plamen, Pepel, Kadilo, Luč in žar, Kruh in vino, Oltar, Platno, Kelih, Posoda, Blagoslov, Sveti prostor, Zvonovi, O posvečenem času in O imenu Božjem.

Guardini, ki združuje v sebi romansko živahnost (po rodu Italijan, po odgoji Nemec) in germansko resnobo, je napisal ta poglavja v posebnem izklesanem stilu, z globoko psihološko pronicavostjo in pesniškim zanosom, obenem pa priprosto in z resnično iskrenostjo, magično silo svoje besede odgrinja pred nami vso lepoto in smiselnost svetih znamenj, njihovo skrito moč, ki nas dviga, plemeniti, posvečuje in posveti. Vsakemu, ki želi poglobiti svojo religioznost ter globoko zaživeti v osebno in liturgično življenje, se knjiga sama priporoča. Veliko mu bo povedala in odkrila.

SVETA ZNAMENJA, ki jih je poslovenil Fr. Tominec, so izdana v odlični tiskarski in umetniški zunanji opremi. Posebnost, ki jo do sedaj še nobena izdaja v originalu ali prevodu nima, pa je 24 celostanskih umetniško-liturgičnih slik akademčnega slikarja Mihe Maleša. Tako je ta pomembna knjiga tudi po svoji estetski strani prekrasno darilo za vsako priliko. Knjiga obsega 115 strani ter stane elegantno vezana v platno 50 dinarjev.

Čas, št. 1—2, letnik 35

Že pred božičnimi prazniki je izšla prva dvojna številka »Časa«, te naše znanstveno kulturne revije, ki je stopila s tem že v svoje 35. leto, odkar nosi to ime. Če bi računali njegovo direktno tradicijo, pa sega čez petdeseto leto, kajti njegova predhodnika sta bila Rimski katolik ter Katoliški obzorik, reviji, ki sta oblikovali svetovno nazorno vso slovensko sedanje katoliško izobraženstvo, katerega mlajši del si je izoblikoval svoj sodobni katoliški nazor ob »Času«. Revija izdaja Leonova družba ter jo urejuje v novem letu trije uredniki: univ. prof. dr. Janez Fabjan, univ. docent dr. S. Gogala ter dr. Maks Wraber. Tako so torej v uredništvu zastopane teološke, duhovne in naravoslovne vede po svojih strokovnjakih, ki že sami pričajo o visokem znanstvenem in publicističnem nivoju te kulturno-politične revije.

V prvi, dvojni številki je napisal uvodni članek univ. prof. dr. Janez Janžekovič pod značilnim naslovom Ob odločilni uri, v katerem je podal oznako današnjega časa ter zahteva po velikih osebnostih, ki bi sedanjemu času vtisnili svoj pečat in ki bi rodili, ki nastopa, ne zapravili svobode. Svoboda in domovina — to sta dve vrednoti, ki ju moramo ni varovati za vse na svetu; kajti gorje mu, kdor postane suženj! To domovinsko ljubezen utemeljuje dr. Janžekovič tudi filozofsko po za katoliškega Slovenca postavi naravnost dogmatično: biti zvesti sinu slovenskega naroda je dolžnost, ki veže v vesti in sicer pod smrtnim grehom! (Uredništvo se pri tej trditvi sklicuje tudi na Slovnico!) Nadalje trdi dr. Janžekovič, da smo bili najprej Slovenci, šele nato kristjani, ter bi se v primeru izbire ali ostanem v narodni državi, tudi če bi vedeli, da bi trpeli muke zaradi vere, morali odločiti za narodno državo in v njej — če treba — pretrpeti tudi mučeništvo za svojo vero! Tudi služba narodu je del tiste splošne človekove naloge, ki nas vodi k Bogu. Te misli je podal dr. Janžekovič za vstop v novo leto. Univ. prof. dr. A. Trstenjak obravnava vprašanje človeške osebnosti in svetovnega nazora, kajti osebnost postaja vedno bolj težnja, v katerem je osredotočeno ne le duhovno, marveč tudi socialno-gospodarsko teženje sodobnosti. V bistvu pa njegova razprava pomeni analitično pot do jasnega in enoumnega pojma »svetovni nazor« ter podaja razmerje svetovnega nazora do osebnosti. Svetovni nazor mu je spoznanje in vrednotenje sveta z vsestranskega, celostnega konkretno življenjskega, vrednostno smotnostnega in transcendentnega stališča, o osebnosti pa govorimo o človeku, ki je na sebi uresničil svetovni nazor v mišljenju in življenju. Sklep pa je: ni osebnosti brez svetovnega nazora, in ni svetovnega nazora brez osebnosti. Dr. Ciril Zebot podaja v posebnem članku Pregled gospodarske perspektive v sedanjem času. Najprej podaja obraz gospodarstva v Evropi med XIX. in XX. st., nakar preide na evropske gospodarske probleme: demografskega, agrarnega, industrijskega in problem surovin in zunanje trgovine ter iz teh perspektiv podaja nekatere gospodarske pojave zadnjih let ter jih razlaga v tem smislu, da je rešitev v nekem zdravem korporativizmu, o katerem pa obeta poseben članek. Ivo Pirkovič piše o znanstveni vrednoti razvojne teorije ter dopolnjuje s svojega prirodoslovnega stališča razpravo dr. Ehrlicha v Času I. 1939., toda z namenom, da mu vest ničesar ne oči, če je kot prirodoslovec evolucionist. To dokazuje v tem zanimivem članku. Rudolf Čuček piše o družinskih mezdah, ob katerih je postavil vprašanje: Ali jih zahteva menjalna ali socialna pravičnost? Dotika se polemike med dr. Ušeničnikom in dr. Gosarjem, ter teoretično pritrjuje dr. Ušeničniku, praktično pa je danes to vprašanje socialne pravičnosti, kakor trdi Gosar. V Obzorniku se Čas spominja 400 letnice jezuitskega reda, ob kateri je njegov pomen poudaril dr. Ahčin. Isti je napisal tudi oznako trockizma. Oddelek Ocene prinaša ocene več slovenskih novjših znanstvenih knjig (Mulaček: Gradbeni predpisi, Urbanec: Slovenska bratovščina, Stele: Ptujška gora, Beronville: Jezuiti, Gospodarska struktura Slovenije, Lah: Druga knjiga spominov), Zanimiva pa je opazka uredništva glede na razne članke v reviji Dejanje, posebno pa članek Odločitev se je treba ter črtico Grešno gnezdo, kar je glasiral pogumno in z veliko resničnostjo dr. Fabjan, isti je napisal tudi kratek odgovor reviji Katoliške akcije.

Tako se Čas tudi v tej prvi dvojni številki kaže kot resna in nadvse sodobna in aktualna publicistična revija, brez katere si ne moremo misliti slovenskega katoliškega izobraženca, zlasti še, ker je razmeroma zelo poceni (60 din. za dvojke 40 din.).

Resna beseda o harmoniki

Harmonika, accordeon tudi accordion imenovana, je danes eden od najbolj popularnih glasbil. S svojim toplim, mehkim glasom privlači vsakogar. Za nas Slovence je še posebno važno glasbilo, ker je naše narodno glasbilo, ki nam je ohranilo marsikako lepo narodno pesem, ki bi bila sicer že davno izumrla. Kar so bratrom Srhom gusle in bratrim Čehom violina, to je nam harmonika. Vsi narodi svoja narodna glasbila

spoštujejo in jih izpopolnjujejo. In mi Slovenci? Kakor v marsičem drugem, se radi tudi tu obtemevamo le z blatom in sproščamo ob takih prilikah svoje osebne mržnje. Na harmoniko gledamo v svoji črnoglednosti in prepričljivosti le s temnih strani. Zanimivost pri tem je zlasti dejstvo, da se v tozadevno razpravljanje spuščajo navadno nestrokovnjaki, quasi kritiki, katerih prispevki je znano obnašanje pliča noja. Če kdo n. pr. obvlada klavir ali violino, je pač spoštovanja in časti vreden. Če razpravlja in daje nasvete o stvarih, ki se zadevujejo njegovega področja, ga je treba poslušati in vzeti nasvete v premislek. Če pa se kdo od takih »preselci« iz svojega področja in hoče n. pr. pisati »stvarne« kritike o harmoniki in o možnosti glasbenega izvajanja na njej, naj pa ve, da je že Prešeren zapisal: »Le čevljuje sodi naj...«

Druga glavna napaka tovrstnih kritikov je ta, da so oni v presoji harmonike vsaj četrt stoletja zadaj. Kako zmotno bi ravnali oni, ki bi obseg in možnosti tehnike gledal le okrog začetka dvajsetega stoletja, zadnji desetletji bi pa kratkotalno prezrli! Tudi harmoniko in nje razvoj ter silni trud nove mlade generacije moramo pregledati in premočtrati prav v zadnjem desetletju 20. stoletja.

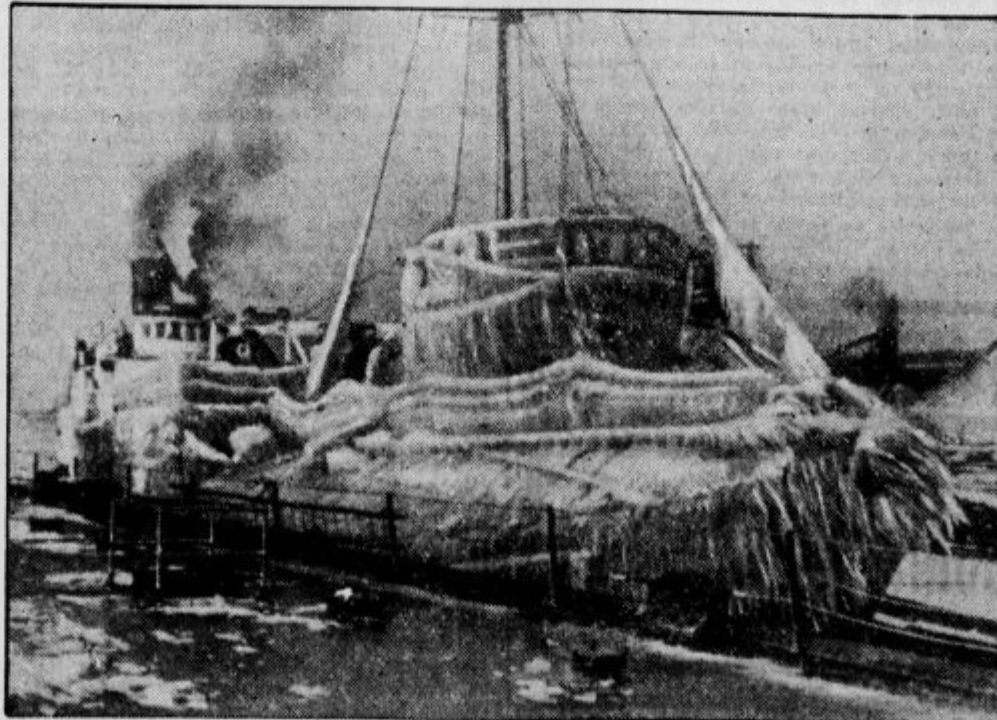
Pred nekaj desetletji je morda res bila harmonika instrument dionizijskega značaja in glasbeno nevzgojeno glasbilo. Toda, tempora mutantur! Časi se izpreminjajo in z njimi tudi marsikaj drugega.

Harmonika je danes na najbolj znanih konservatorijih, kot v Pragi, Frankfurtu in Leipzigu obvezno študijsko glasbilo. Koliko kompozicij imamo že danes za harmoniko! Kdo bi si pred dvemi desetletji upal na to misliti!

Harmonika pa ni samo lepo zvoneče sologlasbilo, ampak se z velikim uspehom uveljavlja tudi v zvezi z drugimi instrumenti. In to ne samo v jazzu, ampak tudi v orkestrih, seveda v prvi vrsti za lažjo glasbo. In ravno slednje je sporna točka vseh številnih dosedanjih razpravljanj o vrednosti harmonike. Priznam, da v simfoničnem orkestru, čigar domena je izrazito resna težka glasba, ni mesta za harmoniko. Toda ni dala narava vsakemu daru in smisla za resno glasbo in za tej vrsti primerni instrument! Krivično bi bilo torej staviti take ljudi pred alternativo, ali se pečaj z resno glasbo ali pa glasbo sploh opusti! To bi bilo proti naravi sami in hkrati tudi krivična zahteva do sočloveka. Drugič pa marsikomu tudi življenjske prilike in trda borba za vsakdanji kruh ne dopuščajo možnosti, da bi se udeležil poglobiti v dolgi in sistematični študij resne glasbe!

Pri nas se vrši vsako leto tekmovanje jugoslovanskih harmonikarjev. To je hvaljevredno delo, ki je obrodilo že lep sad v borbi za dobro ime in dostojno mesto našega narodnega glasbila. Kakor vedno doslej, smo tudi letos Slovenci dokazali, da nam pripada prvenstvo na tem glasbilu ne samo po tradiciji, ampak tudi po znanju.

Pogovor, da narod, ki se sam ne spoštuje, sebe ni vreden, velja tudi v tem primeru. Naj torej mlada generacija tudi tukaj stopa preko vseh predsodkov in naj dokaže, da se bodo tudi tu vremenoma Kranjem razjasnili! Naj vsakdo, ki goji glasbo na našem narodnem glasbilu, vztraja v svojem idealizmu! Sladi naj mu delo zavest, da prispeva vreden obolus za koristno, vredno in lepo stvar! Tako bo v polni meri dosežen Horacov ideal: »Zebljivo zadeneš v glavico, če družiš prijeto s koristnimi!« — Podobnikar Ivo, stud. medicine, harmonik-prvak, radio-solist.

Po burni vožnji je prispela tovarna ladja »South Park« vsa zamrzla v pristanišče Detroit.

Kanadski koridor

Kadar zaslišimo besedo koridor, nam postane težno pri srcu. Spominjamo se še kako so govorili Francozi, da zaradi koridorja nočejo umirati, do bro se še tudi spominjamo, da je zaradi poljskega koridorja izbruhnila sedanja vojna. No, sedaj gre za drug koridor.

V Beli hiši v Washingtonu je bilo važno posvetovanje, ki so se ga udeležili najuglednejši državni inženirji. Glavno besedo je imel Donald McDonald. Za Evropejca njegovo ime nič ne pomeni, v Ameriki pa je neločljivo zvezano z Alasko in z zlatom.

Pred 15 leti je ta mož izdelal načrt za mednarodno cesto, ki bi vezala Zedinjene države z Alasko. Pot bi šla preko Kanade, ki je takrat ta načrt sprejela. 830 milj ceste je bilo že dograjene in izročene prometu. Sedaj pa se v Washingtonu resno pečajo z mislijo, skleniti z Anglijo pogodbo, da bi dobile Zedinjene države koridor skozi angleško Kolumbijo, ki bi šel od juga proti severu skozi Kolumbijo v Alasko. Zedinjene države so pripravljene odstopiti Angliji v zameno nove rušilce. Če bo Anglija ta predlog sprejela, bo ostala Alaska, ki je bila odedeljena od materinske celine, enakovredna z ostalimi ameriškimi zaveznimi državami. Osemindesetimi zvezdami v narodni zastavi Zedinjenih držav se bo pridružila nova zvezda. Alaska bi bila največja zvezna država, čeprav ima najmanj prebivalcev, in sicer 65.000. Na ta način bi bil izveden del velikega kanadskega Donaldovega načrta, ki si zamišlja suhozemsko pot iz Amerike po že imenovani poti preko Kanade in angl. Kolumbije v Alasko, kajti od tod bi se naj nadaljevala po mostu ali pa tunelu preko Beringove ceste v Rusijo in naprej v Evropo.

V začetku 18. stoletja je poslal ruski car Peter Veliki, Danca Vitusa Beringa v severne neraziskane kraje z naročilom, naj jih preišče in jih pridruži Rusiji. Bering je na svojih potovanjih prodiral v Alasko, odkril nove pokrajine in jih izročil Petru Velikemu. Po Beringu je dobila ime morská ožina, ki je ločila Rusijo od novo odkrite zemlje. Donald je bil prvi Amerikanec, ki je prišel v to pokrajino z nasprotni strani in jo preiskal. Peš, na konju in s pasjimi sanni je prepotoval v deželo. Nad 1000 km poti je imel za seboj. Videl je, da so v tej deželi podani vsi pogoji za zgraditev železnice. Ljudje, ki so prišli za njim, so našli velike množine zlata. V tem zlatu so dobili Amerikanci stokrat povrnjeno vsoto 7.200.000 dolarjev, ki so jih dali leta 1867. Rusom kot odkupnino za Alasko.

Spomladi 1941. naj bi se graditev ceste, ki je speljala že čez Kanado, nadaljevala. Izhodisce za nadaljevanje te ceste je Vancouver v Kanadi. Od tam vzdržuje sedaj promet ameriško letalstvo do Fairbanka, ki leži v srcu Alaske.

ŠPORT

Naši hokejski igralci pojdejo v Romunijo, Madžarsko in Nemčijo

Mednarodni program jugoslovanske hokejske reprezentance, katero sestavljajo igralci Ilirije kot drž. prvakine in Popovič (BTK Belgrad) ter Stipetič (ZKD Zagreb) bo letos precej bogat. Povabljeni je v Bukarešto, kjer se odigra turnir v dneh 14. in 15. t. m. med Slovaško, Romunijo in Jugoslavijo, dalje na Madžarsko, kjer naj bi se odigral dvoboj med Jugoslavijo in Madžarsko in končno v Garmisch Partenkirchenu, kjer bo sredi februarja zimsko športni teden in kamor je povabljen tudi 15 naših mladih zimskih športnikov.

Naši vojski-smučarji v Cortino d'Ampezzo

Kakor sklepamo po pripravah naših vojakov-smučarjev, pojde naša vojska ekipa v Cortino d'Ampezzo, kjer bo nastopila pri vojskih patrolah tekmar, ki se vrše o priliki svetovnega smučarskega prvenstva. Tekmovanje vojskih patrol obsega smučarski tek ter streljanje na balončke.

Prireditve za »Zimsko pomoč«

Pretekli teden je vreme prekrizalo lepo zamisel naših športnikov na ledu, da bi s svojim nastopom pomagali najrevnejšim in tudi oni prispevali k »Zimski pomoči«. Zdaj izgleda, da jim je vreme bolj naklonjeno in bodo zato drevi ob 18.30 pokazali vse svoje znanje tistim, ki so navdušeni za lepi drsalni šport in ki hočejo s skromno vstopnino pomagati ljudem, ki v letošnji zimi trpe pomankanje.

Državni prvaki v umetnem drsanju, Silva Palme, Emanuel Thuma, ter Jože Biber in Janez Beteto in še množica drugih bodo pokazali lepote umetnega drsanja, naši hokejisti, ki so prav tako državni prvaki, pa lepoto hokeja na ledu, tako da bodo vsi prišli na svojo račun.

Naj ne bo nikogar, ki bi pri tej lepi akciji naših športnikov stal ob strani in ne prišel drevi na drsalnice pod Cekinov grad.

K. A. C. : Ilirija

Dolgo je že tega, kar je v Ljubljani zadnjič gostovalo moštvo K.A.C. iz Celovca, prvak bivše Avstrije. Zadnja leta se »Iliriji« ni posrečilo prido-

Doslej so mislili, da epada Donaldov načrt v kraljestvo sanj. Sedaj pa se je ameriška vlada zavzela za njega in njegova uresničitev ni več nič nemogočega. Ko bo stekla cesta do Yorka na polotoku Sevard (ne zamenjati s Sevardom na polotoku Kenall) bodo zgradili most preko Beringove ožine, ali pa bodo zvrtili pod vodo tunel. Razdalja med Alasko in Rusijo preko Beringove ožine znaša 56 milj (90 km). Morska globina nikjer ne presega 17 metrov. Zgraditev mostu ali tunela pod to ožino bi ne bila težja od mnogih že obstoječih, kakor je na primer most, ki veže otok Kiguest s Florido ali viadukt pri San Franciscu.

Če bodo ta načrt res uresničili, ne bo več dolgo, da se boš lahko vsedel v avtomobil in se peljal iz New Yorka preko Kanade in Alaske v Rusijo, od tod pa v Pariz. V sedanjih časih, ko primanjkuje bencina, je ta stvar nekoliko težja, toda te razmere se bodo po vojni zopet uredile. Za sedaj pa vodijo Ameriko drugi, mnogo važnejši, vojaški ožiri.

Egiptovska kraljica Farida s hčerko Favziyo in Feriial.

biti to odlično moštvo za gostovanje v Ljubljani. Zdaj pa ji je to uspelo in bomo v nedeljo popoldne ob 16.30 lahko gledali tekmo, ki bo višek letošnje hokejske sezone pri nas.

K.A.C. je letos v izredni formi in ga prištevajo med četvorico najboljših klubov Nemčije. Letošnji njegovi rezultati so izredni in ni čuda, če ga povsod hvalijo. Sicer je pa našemu občinstvu kvaliteta tega moštva gotovo še dobro v spominu iz prejšnjih let in je zato ta hvala umestna.

Ilirijanom bo to zadnji trening pred turnejo v Romunijo, kamor odpotujejo že v ponedeljek, in bodo prav gotovo pokazali lepo igro, ki bo dala rutiniranemu nasprotniku precej opravka.

Ker bo vstopnina nizka, priporočamo čim večji obisk.

Cochet in Plaa premagana

V semifinalu pariškega turnirja sta bila oba poklicna teniš igralca Cochet in Plaa premagana. Feret je premagal Cocheta s 6:3, 6:3, Boussus pa je odpravil Martina Plaaja z rezultatom 1:6, 6:4 in 7:5.

Vesti športnih zvez klubov in društev

S. K. Ljubljana. Upravni odbor S. K. Ljubljane obvešča zg. pokrovitelje, starešine in članstvo na klubov občni zbor, ki bo v četrtek, dne 19. t. m. v salonu restavracije pri »Sestiet« — V tekočem letu čakajo klub tečajne naloge, zato je polnoštevilna udeležba nujno potrebna.

ZFO

Mariborska podzveza fantovskih odsekov

razpisuje smučske tekme za prvenstvo podzveze, ki bodo 12. in 19. jan. 1941 pri Sv. Lovrencu na Pohorju po sledečem razporedu:

Nedelja, 12. januarja:
Dopolodne: smuk članov in tek mladcev na progi 5 km.
12 km.

Popoldne: tek članov-posameznikov na progi

Nedelja, 19. januarja:

Dopolodne: patrolni tek članov na progi 12 km.

Popoldne: slalom članov.

V nedeljo, 12. januarja bo odhod tekmovalcev na

start za smuk ob 9. uri, približno ob istem času se bo izvedel tudi tek za mladce. Popoldanski tek se bo pričel ob 15 uri.

Za patrolni tek v nedeljo, 19. t. m. sme odsek postaviti poljubno število patrol, ki se sestoji iz 4 članov, od katerih se vzamejo v oceno le boljši trije, ako primanjkuje strnjeno na cilj. Start za patrolni tek je ob 9. uri, za slalom ob 15. uri.

Za tekmovalce in izletnike bo obe nedelji ob 8. uri sv. masa pri Sv. Lovrencu na Pohorju.

Smučarske tekme

Krekovega okrožja

Krekova okrožja Fantovskih odsekov Skofja Loka priredi dne 12. januarja 1941 svoje II. tekme za okrožno prvenstvo članov in mladcev in alpski kombinaciji.

Spored tekem je naslednji: Od 9 dopoldne zbiranje štartnih števil v Društvenem domu v Skofji Loki, nato pa odhod na start za smuk. Proga za smuk poteka preko Mertanove planine in je dolga cca 1.200 metrov s 250 metrov visinske razlike. Ker je popolno, ma odprta, omogoča tekmovanje tudi onim članom in mladcem, ki je doslej še ne poznajo. Pričetek smuka ob 10 dopoldne. Po končanem tekmovanju odhod v mesto na kosilo. Ob 2 popoldne odhod izpred Društvenega doma na progo za slalom, ki je na popolnoma odprtem pobočju in je podobna oni za smuk. Pričetek prvega teka ob treh. Po tekmah je v Društvenem domu prost zabava in razglasitev rezultatov ter razdelitev nagrad.

Tekmujejo lahko v konkurenčni člani odsekov našega okrožja, ki plačajo 3 din prijavnine. Izven konkurence pa člani sosednjih okrožij. Prijavnina znaša zanje din 5.

Najboljši član v skupni klasifikaciji prejme prehodno darilo Krekovega okrožja in še praktično darilo. Nadaljnji priproslirani tekmovalci pa praktična darila ter diplome. Prvi mladec prejme praktično darilo, ostali diplome.

Vabimo član-tekmovalce, da takoj prijavijo lo odsekovec tajniku svojo udeležbo. Ker bosta obe progi prišli v poštev pri Zveznem alpskem prvenstvu, pričakujemo dobro udeležbo. Rok za prijavo je do devete ure zjutraj v nedeljo. — Bog živi!

Vloga kemije v sodobni vojski

Včeraj smo objavili prvi del predavanja vseučiliškega profesorja dr. Marija Rebeka. Danes prinašamo nadaljevanje tega predavanja.

Kako je z oblačili? Glavne surovine so tu volna in bombaž. Obojega mora primanjkovati. Dežele, ki same ne pridelujejo dovolj teh surovin ter jih ne morejo uvažati, skrbijo za tako zvano sintetska vlakna. Teh je mnogo in z dneva v dan postajajo boljše. Našteti moremo različne vrste umetnih svil in staničnih voln, acetatno svilo, bukovno svilo in viskazo. Prve dve proizvajamo iz bombaževih odpadkov, tretjo iz lesa odnosno lesne celuloze. Nadalje so zadnja leta prinesla vlakna na osnovi beljakovin, v Italiji tako zvani lanital iz kazeina, v Nemčiji neko umetno volno iz ribjih odpadkov. Od vseh umetnih tkanin je gospodarsko najvažnejša viskazo, tudi zaradi povsem avtarktične osnove, lesa. Omenjmo bodi, da se je posrečilo nemškimi kemikom sestaviti silno odporno vlakno iz acetilena: P. C. vlakno.

Prehajamo k stvarim, ki služijo bolj neposredno za vojevanje, dasi jih ne moremo imenovati orožja. To so razne tvarine, iz katerih se izdelujejo predmeti, ki služijo vojski. Jasno je, da je kemija veda, ki pomaga metalurgu, da rešuje svoje naloge. Moderni stroji, tudi bojni stroji, zahtevajo jako različnega jekla in druge zlitine. Često se je posrečilo kemikom metalurgom potenciranje lastnosti kovin in zlitin, n. pr. jekel za oklepe na bojnih ladjah ali jekel za topovske cevi.

Nad vse važna so pogonska sredstva, mineralna olja. Tudi ta so neenakomerno posejana po našem planetu. Velikanska ležišča so v Ameriki, v Zedinjenih državah, Mehiki, Venezueli, v Južni Ameriki, v Bakujski kotlini, okoli Mosula, na Sundajskem otočju in na Sahalinu; v Evropi na Poljskem in v Romuniji. Kemija petroleja je pokazala pota, kako oplemeniti to surovino. Naravna nafta je precej »težka«, t. j. vsebuje razmeroma malo lahkih ogljikovodikov, ki edini gonijo motorje modernih letal. S pomočjo »skrakanja« (cracking) moremo pretvoriti manjvredne težke ogljikovodike naravne nafte v dragocene lahke.

Problem nafte pa obstaja za nekatere države še v drugi obliki. Imajo je sploh premalo. Poraba pa je ogromna. Ze pretekla svetovna vojna je pokazala jasno pomen petroleja v moderni vojni: nastopil je trenutek, ko je Clemenceau poudaril, da je kapljica nafte po vrednosti enaka kapljici krvi! V medvojni dobi so nemški kemi, ki, na čelu prof. Bergius in prof. Fischer, izdelali metode za sintezo bencina. Metode, kajti več jih je. Bencin moremo delati iz rjavega premoga potom hidracije pod visokim pritiskom, ali iz koksa preko vodnega plina, ki ga takisto hidriramo. Preiskava teh sintetskih možnosti je pokazala, da moremo dospeti na tej poti tudi do drugih dragocenih snovi, tako do metilnega alkohola, ki se je delal prej izključno iz lesa. Glede cene teh proizvodov je dejstvo, da bi bili v svobodni konkurenci čisto predragi, vendar ne vedno. Nemški sintetski metilni alkohol n. pr. je bil v Ameriki za 25 cent. na galono cenejši od tamošnjega iz lesa. Omenim še, da je Anglija pred vojno kupila Bergiusove patente ter si ustvarila industrijo sintetskega bencina, za vsak primer!

Važna surovina za vojskujoče se države je tudi kavčuk. Naravni produkt proizvajajo praktično zgolj v tropskih deželah. Njegove čudovite, dragocene lastnosti, ki so jih kemiki na osnovi

metodičnih preiskav še stopnjevali, ga delajo nenadomestljivega. Zopet so dežele, ki ga nimajo. Med te spada tudi Sovjetska Rusija in Zedinjene ameriške države. V Rusiji, USA in Nemčiji so se kemiki na vse kriplje trudili, da sintetizirajo poraben kavčuk. Ze pred svetovno vojno je bil problem deloma rešen, a kavčuk, ki so ga takrat proizvajali, ni bil kaj prida. Optimum njegovih lastnosti je bil ob temperaturi 80 stopinj; bil je, kakor se je izrazil Duisburg, šef I. G. Farben, izvrsten, a žalibog poraben le na kakšnem drugem planetu, ne na zemlji z njeno zmerno temperaturo. Slednjič se je pred par leti le posrečilo sintetizirati dober kavčuk in sicer v Ameriki in v Nemčiji. Ameriški velekoncern Dupont je spravil na trg svoj Dupren, I. G. Farben pa svojo Buno. Zanimivo je, da je izhodna tvarina za oba kavčuka, dasi sta po sestavi različna, ista: namreč acetilen. Lastnosti Duprena in raznih Bun — teh je več — so tudi različne. Strokovnjaki sodijo, da nadkriljujejo ti produkti naravni kavčuk. Vrh vsega jih moremo prilagoditi namenu, t. j. ustvariti kavčuk za prav določene svrhe. Tako spreminjanje lastnosti je na naravnem kavčuku le v omejeni meri mogoče.

Oglejmo si zdaj pomen kemije za pripravljanje bojnih sredstev v ožjem pomenu besede. So tri skupine snovi, ki nas predvsem zanimajo: prvič tvarine, ki učinkujejo zaradi velike množine energije, katero vsebujejo in ki jo morejo oddati v jako kratkem časovnem razdobju; drugič tvarine, ki so po svojem bistvu toksične. Tretje bi bile tvarine, ki služijo kamuflaži n. pr. za prikrivanje lastnih postojank s pomočjo umetne megle in drugo.

Prva skupina obsega gonilna in razstrelilna sredstva. Odkar je črni smodnik, ki ga je baje iznašel Berchtold Schwarz, jel preobrazovati obličje sveta, je preteklo mnogo desetletij. Vendar je vladal črni smodnik skoraj neomejeno do druge polovice preteklega stoletja. Tedaj je razvijajoča se kemija našla jačja sredstva, kakor n. pr. nitrocelulozo in nitroglicerin. Nekaj let ni bilo s to iznajdbo mnogo početi, ker je bil nitroglicerin, pa tudi nitroceluloza, vse preveč občutljiv za mehanične vplive. Z drugimi besedami: predrad je eksplodiral. A njegova silna brzica, ki presega nekočkrat ono črna smodnika, je mikala eksperimentatorje. Alfred Nobel je prvi našel pot do kolikor toliko stabilnega nitroglicerina, s tem, da je napojil z njim mivko: nastal je prvi dinamit, mivkin dinamit. Pozneje so na osnovi nitroglicerina in nitroceluloze pa še drugih snovi konstatirali raznovrstne gonilne in razstrelilne zmesi, ki so pa še vedno bile občutljive za mehanične vplive: ni kazalo polniti izstrelkov s temi razstrelili, ker je obstajala nevarnost, da prerano eksplodirajo ter razženejo topovsko cev. Preobrat je nastopil, ko so našli, da so aromatske protinitrospojine tudi izredno brizantne, a hkrati dalekomoerno neobčutljivejša udarce. Da, potrebna so bila še posebna sredstva, da se aktivirajo, t. j. da postane njih razkroj hipen. Prva izmed teh snovi je bila pikrinska kislina, ki je dotedaj služila povsem drugim namenom: kot barvilo za vojno in svilo. V burski vojni so Angleži uporabljali takozv. lilit, ki je pač eksploziv na osnovi pikrinske kisline. Dandanes poznamo še trotil, hexanit, ekrasit in tertrit. Vse te spojine so za polnitev granat in torpedov velikega pomena. Do neke mere jih moremo nadomestiti z eksplozivi na osnovi amonitratov. Omenjeno bodi, da morejo letala uporabljati bombe, ki so polnjene tudi z drugimi eksplozivi, ki niso tako neobčutljivi za meha-

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(225) Nato pride do nekega mostu, lti mora seveda čezenj, kajti na levi in desni vidi samo vodo in prepade. Most se mu zdi precej čuden, vendar spleza po nekih stopnicah nanj.

(226) Vedno dalje gre po mostu, že ure in ure hodi, a nikjer še ne vidi konca, pač pa opazi, da postaja most vedno manjši.

nične vplive, ker pač ob spuščanju takih daril ni na mestu spuščanje mehaničnega učinka.

Culo se je, da uporabljajo letala v svojih bombah tudi stisnjen zrak in trden acetilen. To je mogoče tako razumeti, da polnijo bombe z oxilignitom, ki je ogljen prah, napojen s tekočim kisikom. To razstrelilo je sploh najjačje od vseh. Glede na trden acetilen pa menim, da je nek kemično kondenziran acetilen, ena izmed acetilenskih spojin, ki so jih v zadnjih letih sintetizirali iz acetilena samega. (Dalje.)

Boh. Srednja vas

Za božič je bil obdarovanih v vseh naših šolah precejšnje število revnih šolarčkov, v katerih imenu izrekam najtoplejšo zahvalo vsem, ki so k temu z žrtvami in darovi pripomogli, zlasti se še posebej lepo zahvaljujem imetnikom vil v območju naše občine, ki so se v velikem številu odzvali naši prošnji s prav lepimi darovi, prvenstveno pa gre zasluga in zahvala za ta lep socialni simbol gospej Tomažič Antoniji, Ljubljana, Mirje 11 in njenemu soprogu Tomažiču Franju, ki sta obdarovala 28 otrok z obliko ter 25 otrok z obutvijo, kakor tudi gospej Vrhune Božji, Ljubljana, Gorupova ulica 9, ki je poslala 1000 din za revne šolobvezne otroke na naslov občine, medtem ko sta obe imenovanici gospe še posebej darovali za šolo Koprivnik večje vsote. Ako pomislimo, kako prav je vse to prišlo ravno v tem težkem času, moramo povedati še to, da so bili darovi še veliko večje vrednosti ravno zato. Šolarčki so bili

naravnost ginjeni nad toliko dobroto, ki je doslej niso bili vajeni. V imenu obdarovanih želim in kličem: Bog Vam povrni tisočkrat, v istem imenu želim blagoslova polno srečno novo leto. — Zupan: J. Mlakar.

Združenje pekov v Ljubljani obvešča svoje člane, da je umrl njegov dolgoletni član, gospod

Arbi Ivan

pekovski mojster v Ljubljani
Zvezdarska ulica

Draga pokojnika spremimo k večnemu počitku v četrtek, dne 9. t. m. ob 3 popoldne iz kapelice sv. Andreja na Zalah na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 8. januarja 1941.

Uprava

Po kratki in mučni bolezni nam je umrla naša nadvse ljubljena sestra, gospa

STRUPI MARIJA ROJ. KUNSTLER

Na njeni zadnji poti jo spremimo v četrtek, dne 9. januarja 1941, ob štirih popoldne z Zal, kapela sv. Krištofa, na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, dne 7. januarja 1941.

Žalujejo rodline: Kačič, Bernik, Grošelj, Karba, Femec, Kunstler — in ostalo sorodstvo.

Potrli od neizmerne žalosti sporočamo v svojem in v imenu odsotne sestre Josipine por. Mufich, da je naš prelubi soprog, ata, brat, nečak, svak in stric, gospod

JOSIP BEVC

dimnikarski mojster

danes ob 9 dopoldne umrl v splošni bolnišnici, po težki bolezni, v 44. letu starosti. Pogreb blagopokojnika bo v petek, dne 10. januarja ob pol 4 popoldne z Zal, kapela sv. Nikolaja, k Sv. Križu, kjer ga bomo položili k večnemu počitku v rodinski grob.

V Ljubljani, dne 8. januarja 1941.

Pavla Bevc roj. Rogl,
soproga.

Majda, Ljubo, Cici in Dragica,
otroci.

Inž. Vladislav Bevc, brat.

Rodbine: Bevc, Rogl, Gorenc, Lužar, Mufich, Sket in Šest.

Edgar Wallace:

6

Zagonetna grofica

(Roman iz londonskega življenja.)

Ko je Loisa pogledala na okno svojega urada, je zapazila obraz prijateljice Lizy, ki ju je gledala z velikimi očmi. Morala se je nasmehnila.

»Ostanite zdravi, Mr. Dorn!«

Segel ji je v ponujeno roko.

»Zelo mi je žal, da sem vam bila v breme.«

Hotela je še nekaj reči, pa si je premislila, pohitela po stopnicah in izginila skozi mračni vhod. Mr. Dorn je gledal za njo, dokler je ni izgubil iz vida.

V.

Pisarji so bili že oddli; samo Lizy Smith je še ostala v uradu. Pritekla je Loizi nasproti in jo pozdravila vsa drhteča od radovednosti.

»Ah, vidiš, kako si zvit. Kar pobrala si ga nekje na cesti. Kako si se le mogla tako javno vrniti z njim? Pomisli, lahko bi vaju videl stari Shaddles. Kaj si pa napravila z ubogim avtom?«

Blatniki so čisto zvitli! Loisa, grofica je tu! Notri je pri starem Shaddlesu. Rečem ti: oblečena je ko kakšna kraljica. Lahko se grem staviti, da je njen činčila-plašč vreden najmanj tisoč funtov... Kaj pravim?... Deset tisoč!... No, povej, ali ni Mike izvrsten deček?«

»Mike?« vpraša Loisa začudeno.

»Kaj ti ni dejal, da mu je ime Mike?« vpraša Lizy prezirno. »Prav tako se imenuje... Mihael Dorn. Meni ne boš prikrivala, da si se ure in ure vozila z njim in ga zvala Mike.«

Loisa odloži plašč in klobuk in sede, onemogla in izmučena.

Lizy jo je začudeno gledala.

»Draga moja, ti pa res nisi videti zelo srečna. Kaj ti je?«

»Kaznilnica me je zelo vznemirila... Kako dolgo je že grofica tukaj?«

»Ali se nisi mogel sprla z njim?«

»Z njim? S kom? Ah, tako...«

»Seveda mislim Mikeja Dorna. S kom drugim bi se pa mogla spreti? Mislim, da se s stari Fordom vendar ne moreš prepirati.«

Na srečo je zazvonil električni zvonec in Loisa ni bilo treba ničesar odgovoriti. Lizy odhiti v Shaddlesovo sobo. Kmalu pa se vrne in migne Loisi.

»Grofica bi rada govorila s teboj,« ji naglo zašepeta v uho. »Oseba, ki je prišla z njo, je njen sin — grof!«

Loisa vslopi v sobo in zapre vrata za seboj. Mr. Shaddles jo pogleda začudeno, ko mu preda zmečkane dokumente.

»Kaj je bilo s tem?« vpraša.

»Imela sva nesrečo z avtomobilom,« pojasni Loisa nekoliko zbegana. Ni bila posebno spretna v laganju.

»Imela sva... kaj naj to pomenila: imela sva?«

»Hotela sem reči: trčila sem z nekim drugim avtom,« reče Loisa zmeden.

Mr. Shaddles je poravnal papirje, pregledal podpise, potem pa dejal.

»To je tista mlada dama, gospa grofica.«

»Sele sedaj zapazi Loisa, da se v sobi nahaja še neka dama. Njena visoka in ponosna postava je bila takorekoč od glave do pete ovita v činčila-plašč, ki je bil razpet, da se je videla dragocena halia in baršuna in brokata. Loisa ni v tem trenutku gledala biserja in nakita, ki se ji je lesketal v ušesih in na rokavi. Privlačeval jo je samo obraz, ki se ji je zdela velik, imperatorski, celo nekoliko preteč. Črne obrvi so se ji stikale na fino oblikovanem nosu, oči pa so bile tako temnosive, da so bili videti skoraj črne. Grofica je mirno opazovala deklico z ostrim in svetlim pogledom. Ušla so ji bila velika, ustnice tanke, podbradek lepo začetan. Loisa se je trudila, da bi

uganila njeno starost. Lasje so ji bili črni in niti najmanj sivi.

»Vi ste torej Miss Reddle?« vpraša grofica. Njen glas je bil globok, kakor kakšnega moškega; govorila je počasi.

»Da, gospa grofica... jaz sem Loisa Reddle.« Za trenutke je lady Moron molčala, potem pa se je okrenila k svojemu spremljevalcu:

»To je Miss Reddle, Selvin.«

Vitki, malo naprej nagnjeni mladenič je imel za razliko od svoje matere mehke poteze in le majhen podbradek.

»Dovolite, da vam predstavim svojega sina, grofa Morona,« reče visoka dama. Loisa se lahno pokloni.

»Veseli me, da sem vas spoznal,« zamrmra grof mehanično. »Ali ni lepo vreme danes?«

S tem je bila izrečena vsa zaloga njegovih besed, ker je odslej do konca govora molčal. Grofica Moron pogleda advokata.

»Čisto zadovoljna sem, Shaddles.«

»O, saj je Miss Reddle lepo in uporabno dekle. Človek ji lahko vse zaupa.«

Pri teh besedah pogleda z žalostnim pogledom na zmečkane dokumente, ležeče na njegovi pisalni mizi.

»Njej v resnici lahko poverite vsako stvar. Niti malo ne dvomi, da je Miss Reddle — v skrbi, da bi se čimprej vrnila in porazgovorila z gospo grofico — nekoliko poškodovala moj avto... pa to je malenkost, ki se bo z lahkoto poravnala med menoj in gospo grofico.«

Mr. Shaddles je bil namreč že prej pogledal skozi okno in ugotovil približno višino škode. Grofica Moron ga je začudeno gledala.

»Ampak, — saj sploh ni vedela, da se jaz nahajam tukaj. Shaddles. Poleg tega, kako pa vi pridete do tega, da sem jaz dolžna poravnati škodo, ki se je napravila na vašem avtu?«

»Jaz sploh dvomim,« nadaljuje grofica, da je vaš avto še kaj vreden... v mojih očeh vsekakor ne. Pojdva, Selvin!«

Loisa je dobila vtis, kot da se mladi grof drži krila svoje matere in ni še mogla »držati« smeha, ko je grofica veličastno šumela proti vratom, tik za njo pa hitel njen sin.

Shaddles pohiti skozi dolgo pisarno ter odpre pred njima vrata, ju spremi po stopnicah, se poslovijo od grofice pred avtomobilom in se vrne gori.

»Kaj vi zdaj pravzaprav mislite? Razbil je mi avto,« reče jezno, »in te spise pogledajte... ali jih sploh morem izročiti sodišču.«

Preden je mogla Loisa kaj reči, je nadaljeval:

»Vedite, da boste morali vse stroške za popravilo avta sami plačati... jaz vam bom poslal račun, ker zagotovo vem, da vi po zakonu odgovarjate za škodo. Gledajte, zdaj boste imeli pri grofici čisto lepo plačo, za to pa se imate zahvaliti samo dejstvu, da sem jaz njen odvetnik.«

»Če je kaj škode na avtu, bom že plačala,« reče Loisa, ki je bila srečna, da se to vendar že enkrat rešila tega Shaddlesa.

Na Lizyno žalost Loisa ni bila ravno preveč zgovorna, tako da je vsa pot, ko sta se vračali domov, morala govoriti ona sama. Loisa se bila vesela, ko je po večerji ostala sama doma, ker je Lizy odšla z neko prijateljico v gledališče. Hotela je biti sama, da je lahko razmišljala o strašnem vprašanju, ki se ji je bilo danes zastavilo. Neprestano so se ji stavila še nova vprašanja, naposled pa se je spomnila preplašenega in zmedenega Mike Dornovega pogleda, ko mu je rekla, da je na poti v kaznilnico. Ali je on vedel za to skrivnost? Zakaj je tamkal pazil na njo? Doslej je verovala, da se je hotel spoznati z njo samo zaradi tega, t. j. je ona kot ženska pač vzbudila njegovo zanimanje, zdaj pa je dvom... to.

Bila je srečna, da je našla novo namestitev. V službi pri grofici Moron bo iz več prostega časa in bo prišla v stik z ljudmi, ki ji bodo nogoče lahko pomagali pri njenem iskanju.

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZANTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokotlonska, 3 mm visoka politna vstava po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Sedlarski pomočnik
išče službo. Nastop takoj ali po dogovoru. Ponudbe na upr. »Slov.« Maribor pod »Vesten 11«.

Pošten fant
s kaveljo išče službo službe ali kaj sličnega. Ponudbe na podr. »Slov.« v Celju pod »Abstinent«.

Kuharica
z gospodinjstvo šole, večletno prakso, poštena — išče službo v boljši hiši na deželi. — Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Delavna« 93.

Službo dade

Uradnico
absolventinjo trgov. šole, prednost z znanjem stenografije, išče industrijsko podjetje. Lastnoročno priprane ponudbe na oglede, oddetek »Slovenca« pod: »Nastop takoj št. 329«.

Gospodično
z maturo in trgov. tečajem, ki ima veselje do trgovine in pisarne — sprejememo. V poštev pride samo prvovrstna moč. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 328.

Zavarovalnica »Anker«
podružnica Ljubljana — Kralja Petra trg št. 8, sprejme več zastopnikov pod zelo ugodnimi pogoji. — Interesenti naj se oglase od 9 do 12 v pisarni ali pa vložijo pismene ponudbe.

Verzir, knjigovodkinjo
s perfektnim znanjem hrvatskega in nemškega jezika, išče podjetje v Zagrebu. Nastop službe takoj. Ponudbe z navedbo zahtevkov naj se naslovi na upravo »Slov.« pod: »Amerikanski žurnal št. 321«.

Denar

Posujila
dajemo našim članom in varčevalcem. Ugodni pogoji. Vloge obrestujemo po 5%. — Vel varčevalci brezplačno zavarovani. — Zadruga »Moj dom« Ljubljana, Dvorčakova št. 8. Išče mo poverjenike!

Kupuje — prodaja Hranilne knjižice
bank in hranilnic ter vrednostne papirje po najugodnejših cenah
BANČNO KOM. ZAVOD MARIBOR

Čitajte »Slovenca«

Prodamo

Plinsko svetiljko
»Maksim ditmars«, 200-svečno, zaradi elektrike ugodno prodam. Babnik Franc, Vernek 7, pošta Krekice.

Volno
cirka 80 kg, oprano, usnjarsko, prodam. Cena in ogled na mestu. Naslov v upravi »Slov.« št. 296.

Dva tricikla
nova, posebno močna, nosilnost 350 kg, za vsako ceno naprodaj. Generator delavnica, Tyrševa 13, levo dvorišče.

Ovčja kožušina
jagencove in ovčje kože dobite v vsaki količini najceneje pri Ivanu Babniku, Dobrunje pri Ljubljani.

Vajenci

16-letni fant
brez staršev, se želi izučiti krojaško obrt. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 81.

Kupimo
VSAKOVRSNO
ZLATO
SREBRO PLATINO
BRILJANTE
SHARAGE LAFIRJE RUBINE
BIJERE ITO STARIŠKE
NAKITE ITO UMETNINE
PO NAJVIŠJIM CENAM
STARA TVRDKA
JOSEBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLOM

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 2

Venecijaner
na dve ocnici, ujem jarm 120 cm, dobro ohranjen, kupim. Posredniki izključeni. Ponudbe na: D. Keber, Drežnica, via Ogulin, Lika.

Vsakovrstno zlato
briljante in srebro kupuje po najvišjih cenah
A. Božič, Ljubljana
Franciškanova ulica 8.

Kupite pri naših inserentih!

Auto-motor

Kupim avtomobil
cabriolet ali limuzino — srednje velikosti. Samo prvovrstno in elegantno vozilo. Aleksander Radanovič, Okučani, banovina Hrvatska.

Posredstva

»REALITETA«
zavod za nakup in prodajo nepremičnin in samo v Ljubljani, Prešernova ulica 54, I. nadst. Telefon 44-20.

Travnik
se prodaja 2 oralo ob javni poti, 100 m oddaljen od nove banovinske ceste v Predtrgu (Radovičica). — Prostor je primeren tudi za stavbišče. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 56.

SOBE

IŠČEJO:
Akademik
išče stanovanje s 15. januarjem, po možnosti v bližini univerze. Ponudbe na oglas, odd. »Slov.« pod »Obziren 306«.

Dne 4. januarja 1941 je v 58. letu doživel — previden s tolažili sv. vere — naš nad vse dobri tatej, gospod

TRETJAK FRANC

upravni oficial v p., posestnik in lesni trgovec

Pokopan 6. januarja t. l. ob 15 na starotrškem pokopališču. Srčno se zahvaljujemo vsem, ki so mu lajšali težko bol in ga spremlili na zadnji poti; posebej še č. duhovščini, predstavnikom uradov in društev, pevskemu zboru, darovalcem cvetja in vsem za tolažilne poslovilne besede. Zlasti pa smo dolžni iskreno zahvalo g. dr. Simonitiju, ravnatelju tuk. bolnišnice, ki mu je bil v težki, neozdravljivi bolezni ves na razpolago. Slovenj Gradec, 7. januarja 1941.

Zalujoče rodbine: Tretjak, Krof in Jaš.

Umrli nam je naš ljubljani soprog, brat in stric, gospod

IVAN ARBI

pekovski mojster

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, dne 9. januarja 1941 ob 3 popoldne z Zal — kapela sv. Andreja — k Sv. Križu. Ljubljana, dne 8. januarja 1941.

Matilda, soproga, in ostalo sorodstvo.

Mirno je v Gospodu zaspala naša predobra mama, sestra in teta, gospa

Terezija Lazar

posestnica in mesarica v Kropi

Pogreb drage pokojnice bo v petek, dne 10. januarja ob 16. uri iz hiše žalosti na pokopališče sv. Lenarta v Kropi. Kropa, Ljubljana, Trbovlje, Kastel Stari, dne 8. jan. 1941.

Zalujoče rodbine: Lazar, ravnatelj Zupan, dr. Krasnik, kapetan, Grošelj in ostalo sorodstvo.

Po dolgi in mučni bolezni je doživel naša sestra, sestrična in svakinja, gospodična

Marija Boucon

poštna uradnica v pokoju

Pogreb drage pokojnice bo v petek, dne 10. januarja 1941 ob pol petih popoldne z Zal — kapela sv. Andreja — na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, dne 8. januarja 1941.

Zalujoče rodbine:

Boucon - Mohorč.

Po dolgem trpljenju, previden s sv. zakramenti je vdano v Bogu zaspal naš nadvse ljubljani mož in skrbni oče, gospod

Miha Vranič

posestnik

Pogreb nepozabnega bo v petek, dne 10. januarja ob devetih popoldne iz hiše žalosti na pokopališče na Vranskem. Priporočamo ga v blag spomin in molitev.

Prekopa, dne 8. januarja 1941.

Katika, žena. Katika, Mara in Tonče, otroci. Marija, Julka por. Vranič, Lojzka por. Rančigaj, sestre. Jakob, brat; Matija Vranič, stric — in ostalo sorodstvo.

Doživel je in se preselila k svojim sinovom v boljše življenje moja predobra žena, nepozabna mama in stara mamica, gospa

Marija Škrbec

roj. Vivoda

Pogreb blagopokojne bo danes, dne 9. januarja ob treh popoldne iz hiše žalosti v Ložu na pokopališče k Sv. Roku.

Lož pri Rakeku, dne 9. januarja 1941.

Globoko žalujoči: Franjo, soprog; hčerke: Anica, Mimi por. Hegler, Tončka por. Hrašovec, Slava por. Avguštin, Vera por. Vošnik, Dana por. Perko, Mila por. Čop, Draga por. Bregar; zetje, vnuki in vnukinje — ter ostalo sorodstvo.